

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

**JMG – INSTITUTIONEN FÖR
JOURNALISTIK, MEDIER OCH
KOMMUNIKATION**

En bild säger mer än tusen ord - men håller texten med om dem?

En multimodal kritisk diskursanalys av Aftonbladets
artiklar om flyktingar och asylsökande

Jenny Suurküla

Examensarbete:	15 hp
Program:	Medie- och kommunikationsvetarprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt/2022
Handledare:	Nora Theorin
Kursansvarig:	Malin Svenningsson

Abstract

Examensarbete: 15 hp
Program: Medie- och kommunikationsvetarprogrammet,
MK1501 NML 100 DAG
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Vt/2022
Handledare: Nora Theorin
Kursansvarig: Malin Sveningsson
Sidantal: 73
Antal ord: 20 013
Nyckelord: Multimodal kritisk diskursanalys, socialsemiotik, mediegestaltning, flyktingar, asylsökande, visuell retorik, tabloider

Syfte: Syftet med denna studie är att undersöka huruvida det i Aftonbladets nyhetsartiklar rörande flyktingar och asylsökande förekommer diskrepanser i budskap förmedlade i bild och skriven text, samt att se på hur detta eventuellt kan tas i uttryck.

Teori: Multimodal kritisk diskursanalys, Socialsemiotik

Metod: Kvalitativ diskursanalys

Material: Artiklar publicerade i Aftonbladets webbupplaga mellan 26.10.21-26.04.22 som nämner flyktingar eller asylsökande.

Resultat: Studiens resultat visar att diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text förekommer i Aftonbladets artiklar på ämnet flyktingar och asylsökande. Diskrepanserna förekommer i varierande form, men i studiens urval framkom de enbart i artiklar om icke-europeiska flyktingar och asylsökande utanför Europa. Studien indikerar även att skillnader finns i hur dessa diskrepanser ser ut mellan olika grupper av flyktingar och asylsökande. I de analyserade artiklarna om europeiska flyktingar utanför Sverige upptäcktes inga diskrepanser i budskap. Däremot i artiklar om icke-europeiska flyktingar och asylsökande fanns diskrepanser, i huvudsak i form av att bilder visade negativa budskap som artikeltexten inte sänder eller att artikeltexten sänder budskap om akuta, tragiska händelser som tonas ner av bilder som sänder motstridigt neutrala budskap. Risken finns att dessa diskrepanser i budskap orsakar förvriddningar i rapporteringen och spridning av desinformation.

Förord

Ett enormt tack till min härliga och enormt kunniga handledare Nora Theorin för riktigt bra inspel, konstruktiv kritik och inte minst alla stöttande ord.

Även ett jättetack till personalen på Espresso House på Linnégatan i Göteborg. Åtskilliga timmar har spenderats och många koppar kaffe druckits där genom terminerna. Alltid med lyckönskningar och hejarop från den fina personalen.

Till min fantastiska vän Orlanda går ännu ett stort tack. Du finns där alltid med ett lyssnande öra och en axel när än det behövs.

Sist men långt ifrån minst ett oändligt tack till min underbare Henrik. Ett bättre stöd och en finare "lagkompis" får man leta länge efter. Tack för att du finns.

Och slutligen sänds en tanke till alla de miljontals människor som befinner sig på flykt runt om i världen samt de som mist sina liv i försöket att finna en trygghet för dem själva och sina familjer. Något alla människor har en rätt till.

Executive summary

The news media has a large hand in how we perceive the world around us, and one sensitive topic which is widely reported on is refugees and asylum seekers. Therefore, there is and has been a great deal of research made on the subject internationally. With the emergence of the Internet and the digitalisation of the world and thereby also the news sources, it is now easier than ever before to acquire and spread information. For that very reason it is incredibly important to make sure that the news sources are not intentionally or unintentionally sending messages to readers which can potentially be harmful to refugees and asylum seekers. Furthermore, research shows differences in how european and non-european refugees and asylum seekers are portrayed in the media. One way in which such harmful messages might be sent, is through discrepancies in the messages sent through images and written text in articles. That is, if photographs used in news articles send a different message to the audience than that of the written article itself. The purpose of this study is to find out if such discrepancies in messages between images and written word occur in articles published in the tabloid newspaper Aftonbladet, on the topic of refugees and asylum seekers.

The research questions asked in this study are:

- 1) Are there discrepancies in how Aftonbladet portrays refugees and asylum seekers between photos and written text?
- 2) Are there differences in discrepancies between images and written text regarding different groups of refugees and asylum seekers, for example european and non-european refugees and asylum seekers?
- 3) Is it possible, through this study, to find other discrepancies in images and written text in articles published in Aftonbladet on the topic of refugees and asylum seekers?

The framing theory discusses how the angle in which something is presented and reported upon affects the way in which people process the information, and how they feel about the subject. Studies in visual rhetorics and social semiotics among other fields have shown the great power of the image as a medium. It has the innate power to express emotions and complex situations in an instant, whereas a written text, important and powerful as it is, must be read in order for its message to be received. Research has shown that images of refugees and asylum seekers in newspapers often show them as groups of people, without distinguishing features which robs them of their individuality. Often the groups portrayed consist mainly of men and children. There is also often focus on modes of transportation, mainly boats

in the photos. These portrayals of refugees and immigrants run the risk of showing them as a threatening, unidentifiable mass of people, instead of humans in need of help.

Similar effects are also accomplished through the written word. Research has shown that tabloid newspapers tend to use harsher language than broadsheet newspapers in the reporting on refugees and asylum seekers. A tendency to refer to them as “migrants” is common. This umbrella term risks taking away their need and right to help, and instead portrays them as a faceless mass of people with no claims on assistance. Terms such as “illegal refugee” and its counterpart “legal refugee” cause further harm to the image of refugees and asylum seekers. Research of Swedish newspapers have shown conflicting results on how they are portrayed in Swedish media.

In order to research this phenomenon, this study uses a qualitative method though multimodal critical discourse analysis, a method which looks at visual and verbal choices made by the text producer. That is, not only is the written text analysed, but also the visual elements, in this case the published photos. In addition, some elements of traditional critical discourse analysis along with questions based on previous research were added to the list of questions asked while analysing the articles.

Aftonbladet was chosen because the wish was to study the articles of a tabloid newspaper, and Aftonbladet is the largest such paper in Sweden. The sample of articles analysed were found through using Retriever provided by the Gothenburg University Library. Articles published between 26 of October 2021 through 26 of April 2022 with the search terms *refugee or refugees or asylum seeker or asylum seekers or migrant or migrants* in Aftonbladets webb editorial on the subject, finally came to 198 articles. In the end, the final analysed sample came to nine articles. The number of articles analysed was kept undecided until the end, as the quality and depth of each article was seen as more important than the quantity.

The analysis of the photos were conducted before the lexical analysis of the written text. This was done so that the message of the article would not influence the message interpreted in the image, in order for the analysis to be done from the perspective of the public. The analysis looked at actors and objects shown in the photo, how the actors were portrayed along with what connotations they arouse. *Connotations* are a semiotic term which refer to an implicit meaning implied by a symbol or a word. These connotations are socially and culturally dependent and the same symbol may carry different connotations in different parts of the world. The lexical analysis of the written texts looked at what themes were presented, which actors were described and how, what actions were being carried out and what words

were used and which could have been used in their place. Afterwards, the results of the analyses were compared. The process was transcribed in order to ensure that all analyses were performed in the same way.

The results of the analyses show that there are indeed discrepancies in messages sent through images and written texts in articles published by Aftonbladet on the topic of refugees and asylum seekers. Furthermore, there are also differences in these discrepancies between different groups of refugees and asylum seekers, primarily between europeans and non-europeans. The two articles analysed that covered european, ukrainian refugees, showed no discrepancies. The article text presented the refugees as relatable and as people in need of help. They focused on families, women and children. The pictures were photos of the actual people and events presented in the article, and in accordance with the texts they showed the people as relatable and awoke sympathy. However, the majority of the other articles used archival footage. That is, photos that did not portray the events or people presented in the text, but were rather generic photos loosely related to the subject. The discrepancies found in the five articles that used archival footage, came in the form of either the photo down-playing dramatic events described in the text, or through photos of groups of unidentifiable, faceless people.

One of the articles, on sudanese refugees in Egypt, came with an archival photo which made them look like criminals being arrested by police. In the article itself, they were presented as victims of racist abuse and wrongful arrest by Egyptian police. Furthermore, the archival photo presented was actually of sudanese refugees “rescued” from a capsized boat by “security personnel”. Another article, which did not use archival photos but pictures of the actual event, described how 600 people, referred to as migrants, had been found in two lorries in Mexico, headed for the US border. The text described them as desperate people; women, children, ill individuals, in need of help. The two photos published showed a large mass of crowded people, and in the other stood a heavily armed, masked police officer wearing a bulletproof vest. The images together give the impression of the people shown to be a dangerous mass of people in need of surveillance from armed police.

The results thereby show not only that there are discrepancies present in Aftonbladet’s articles, but that they differ between different groups of refugees. An unexpected finding was that all of the analysed articles, as well as the vast majority of the articles come across during the sample process, were not actually produced by journalists at Aftonbladet, but by Nyhetsbyrån TT. The same articles were found to have been published in several other Swedish newspapers, including Svenska Dagbladet and Göteborgs-Posten. This, along with other factors such as the general

shortness of the articles on the topic, indicate that refugees and asylum seekers are not a subject which Aftonbladet prioritises.

The study has laid a foundation for further research, and several possible research routes are possible. Looking at the possible dangers of people making conclusions from images along with short headlines being shared in social media is a possible future research topic. This alongside looking at discrepancies in messages sent by images together with headlines and article texts. Furthermore, it would be interesting and relevant to interview journalists in order to investigate how they perceive the usage of photos, if they realise the potential dangers of sending unintentional messages through said photos and their general attitudes and methods when selecting photos.

Innehållsförteckning

1. Inledning	9
1.2 Begreppsförtydligande	11
2. Tidigare forskning och teori	13
2.1 Semiotik och visuell retorik - bildanvändning som argumentation	13
2.2 Gestaltning av flyktingar och asylsökande i tabloider och dagstidningar	15
2.3 Socialsemiotik	20
3. Problemområde och forskningsfrågor	22
4. Metod	24
4.1 Val av metod - Multimodal kritisk diskursanalys	23
4.2 Val av analysmaterial	25
4.3 Urval	26
4.4 Tillvägagångssätt	29
4.5 Analysredskap	31
4.6 God forskningssed	32
4.7 Reliabilitet och validitet	33
4.8 Reflektioner kring metod och tillvägagångssätt	33
5. Resultat	35
5.1 Forskningsfråga 1: diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text	35
5.2 Forskningsfråga 2: Skillnader i diskrepanser mellan olika grupper flyktingar och asylsökande	38
5.3 Forskningsfråga 3: andra former av diskrepanser rörande	40
5.4 Sammanfattande analyser	42
5.4.1 Exempel 1. Artikel om ukrainska flyktingar i Rumänien och Moldavien	42
5.4.2 Exempel 2. Artikel om sudanesiska flyktingar i Egypten	52
6. Diskussion	57
6.1 Nyhetsbyrån TT	57
6.2 Begreppsanvändning	58

6.3 Metodval och utförande	59
6.4 Vidare forskning	59
7. Slutsats	62
8. Referenslista	64
8.1 Analysobjekt	68
9. Bilaga 1, 50 exempel från urvalet	70
10. Bilaga 2, de slutligen analyserade artiklarna	72

1. Inledning

Det råder inga tvivel om att medierna har en stor inverkan på hur människan ser på dess omvärld. Invandring är ett ständigt aktuellt tema som får mycket utrymme i journalistiken världen över och mycket forskning utförs därmed på ämnet, ur olika aspekter. Som forskningsöversikten kommer visa är ett vanligt tema i forskningen hur flyktingar och asylsökande gestaltas i medierna och vilka effekter det kan ha. Vinklarna de kan gestaltas ur är många och kraftfulla och har en effekt på mottagarnas attityder och beteenden, än mer med mediernas elitstatus (Chong & Druckman, 2007:109). Bland annat uppkomsten av Internet och tillväxten av webbaserad kommunikation har därtill orsakat ett allt större fokus på visuell kommunikation, där en möjlig brist finns i kunskapen och förståelsen kring hur bilder förmedlar budskap (Harrison, 2003:46). Layout och samspel mellan en texts olika element är en del av kommunikationen. Begreppet *verbovisualitet* syftar till det avsiktliga samspelet mellan ord, bild och form där kombinationen av dessa element tillsammans kommunicerar det avsedda budskapet (Mral & Olinder, 2011:126).

Man kan välja att inte läsa en text, men bilder ger omedelbara intryck. De kan uttrycka komplexa sammanhang på ett ögonblick. Bilder är unika kommunikationsmedel genom att de kan uttrycka känslor och situationer som är svåra att sätta ord på och kan gå rakt in på det emotionella (Mral & Olinder, 2011:7). Skrivspråket däremot är en relativt ny uppfinning i människans historia och på en neurobiologisk nivå är våra hjärnor inte byggda för att läsa text. Detta till den grad att det inte finns ett specifikt dedikerat område i hjärnan för läsprocessen (Gazzaniga, 1998:6). Icke desto mindre är skrift en viktig del av kommunikation och forskning visar att den har effekter på hur vi tänker, våra åsikter och attityder inte minst gentemot flyktingar och asylsökande (Geschke et al., 2010:102). Skriftlig gestaltning kan dessutom påverka hur foton tolkas (Van Gorp, Vettehen, & Beentjes, 2009:166-167). Kommunikation i form av skrift kräver mer ansträngning för att få fram sitt budskap, medan bilders budskap mottas omedelbart. Skrift och bild förmedlar budskap på olika vis, men kombineras i stor utsträckning inte minst i nyhetssammanhang. Risken finns att implicita budskap förmedlas i bild, avsiktligt eller oavsiktligt, som kan påverka hur det explicita, skriftliga budskapet uppfattas av mottagaren. I och med att de förmedlas i bildform är de tvetydiga och tolkas av läsaren (Borcher, 2013:180), vilket kan förvrida det explicita budskapet.

En stor mängd forskning och litteratur täcker så väl hur flyktingar och asylsökande gestaltas i medier genom skrift och bild som på den till synes växande tonvikten av bilder och dess retoriska makt i kommunikationen (Lucaites och Hairman, 2001; Eberl et al., 2018; Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017). Denna

studies syfte kombinerar dessa två områden då den ämnar se på hur flyktingar och asylsökande gestaltas i tidningsartiklar, men med fokus på möjliga diskrepanser i de budskap som förmedlas i bild kontra skrift. Frågan är huruvida det förekommer att bilder i artiklar om flyktingar, migranter och asylsökande sänder budskap som inte kommuniceras i artikeltexten. Våldigt lite forskning tycks ha bedrivits på detta område, framför allt inget i Sverige. En liknande norsk studie som utförts (Dahl & Fløttum, 2017) såg på engelska snarare än skandinaviska tidningar. Studien såg på dissonanser i budskap mellan bild och rubrik i artiklar rörande klimatförändringar från The Guardian och Daily Mail. De dissonanser som indikerades förekom främst i tabloiden Daily Mail (Dahl & Fløttum, 2017:129). Intressant är att man också visade att bilder även tycks brukas för att förmildra budskap (Dahl & Fløttum, 2017:126,129).

För att se på huruvida diskrepanser i budskap äger rum kommer multimodal kritisk diskursanalys (MCDA) brukas. Multimodalitet innebär att man inte bara ser på den skrivna texten, språkbruket och dess upplägg, utan inkluderar även visuella inslag, vad som kallas *semiotiska resurser*, som exempelvis bild, färg samt layout och samspelet däremellan (Eriksson & Manchin, 2019:255; Kress, 2010:1-2). Semiotiska resurser är ett centralt begrepp och innebär alla komponenter i kommunikationen som skapar mening (Eriksson och Manchin, 2019:263). Maktförhållanden är inte alltid uppenbara men språkanvändningen inom olika institutioner, som medierna, gör dessa maktförhållanden synliga, stärker och driver dem vidare. Diskurser i medietexter, som tidningsartiklar, är i allra högsta grad påverkade av diverse ideologiska processer. Samhällets värderingar och normer är enligt ideologiteoretikerna en del av samma stordiskurs, och inom kritisk diskursanalys är bland annat nationalistiska processer av intresse (Berglez, 2019:232-233). Multimodal kritisk diskursanalys är nästa steg av den kritiska diskursanalysen, och grundas således också i den kritiska lingvistik, där man menar att språket påverkar samhället och vice versa. Språkbruk, som det i respekterade nyhetstexter, kan alltså stärka och upprätthålla existerande maktförhållanden i samhället (Eriksson & Manchin, 2019:256-257).

Idén bakom multimodalitet är att det finns mer än ett språk. Det är inte enbart det skrivna ordet som kommunicerar budskap, utan även en uppsjö visuella komponenter som exempelvis bilder, layout och färger (Mancin, 2013:347). Kress (2010) beskriver multimodaliteten som samspelet mellan retorik och design, där retoriken kommunicerar de politiska avsikterna och design är den visuella dimensionen som översätter de retoriska avsikterna till semiotiska uttryck. Denna design avser engagera mottagarna och få dem att ta budskapet till sig (Kress, 2010:49-50). Ett exempel på detta vore en artikel om problem rörande muslimer, där en bild visar en kvinna i full burkha. Texten kan inte explicit säga att bilden

representerar alla muslimer, men bilden kan antyda det och påverkar därmed hur artikeln vinklas och vilket budskap den sänder (Mancin, 2013:349-350).

Med allt mer fokus på visuell kommunikation, där gemene man inte är fullt medveten om bilders retoriska makt, finns risk för spridning av skadliga budskap. Ordets kraft har länge observerats, men det tål att diskuteras hur väl medveten människan är om inverkan bilder har på oss. Det talas mycket om källkritik och vi får lära oss att tänka kritiskt redan i grundskolan, men frågan är hur källkritiska individer är mot bilder. Bilder sänder omedelbara budskap, medan texter måste läsas för att få fram sina budskap. Utsätts befolkningen kontinuerligt för bilder av flyktingar och asylsökande som framställer dem i negativt ljus, exempelvis som hot, som kriminella eller som grupper av människor som "inte är som vi", kan detta bidra till att idéer och fördomar sprids vidare. Risken finns att befolkningen således blir omedvetet programmerad att rädas dem. Används till synes negativa bilder av flyktingar och asylsökande i sammanhang där inga hot eller faror omtalas i skrift och en diskrepans i budskap uppstår, kan tyckas att en omotiverad skadlig inramning av dem. Motsatsen kan också tänkas förekomma, det vill säga att en artikeltext med negativa budskap förmildras genom bilder som istället mjukar upp budskapet. I ljuset av detta syftar denna studie till att se på huruvida det förekommer sådana diskrepanser i budskap i Aftonbladets artiklar om flyktingar och asylsökande.

1.2 Begreppsförtydligande

I detta skede kan det vara fördelaktigt med ett par begreppsförtydliganden. Att sammanställa forskning från olika länder i olika delar av världen och olika mediasystem innebär att begrepp lätt blandas. Här finns risk för att saker försvinner i översättningen eller missförstås. Ett par begrepp framstår som extra vanskliga och kan därför tyckas kräva förtydligande för studiens syfte.

Ordet "tabloid" förekommer frekvent i forskning på området gällande gestaltning av flyktingar och asylsökande i medierna. Per dess definition syftar ordet "tabloid" huvudsakligen till ett tidningsformat i mindre storlek med mer kondenserad text och fler foton (Cambridge Dictionary, uå). Traditionellt var detta vanligare i kvällstidningar och kopplades samman med sensationsjournalistik, men många av Sveriges både dags- och kvällstidningar använder idag tabloidformat. I engelskan syftar generellt ordet "tabloid" till vad man i Sverige traditionellt skulle kalla en kvällstidning. Tabloidjournalistiken ställs ofta som ett alternativ mot den traditionella "goda" journalistiken, likt en alternativ offentlig sfär (Örnebring & Jönsson, 2008:284). Vilka konnotationer ordet "tabloid" väcker varierar, men i denna studie avser ordet tabloid användas för att syfta till kvällstidningar och tidningar som har större tendenser till sensationsjournalistik. Aftonbladet är en kvällstidning, i

mindre format med kondenserad text och fler bilder med större tendenser till sensationsjournalistik och klassas således som en tabloid. Internationella studier som exempelvis UNHCR (2015) kallar även Aftonbladet för en tabloid. Svensk forskning har indikerat att nyhetsrapportering med fokus på hotbilden om våld och kriminalitet är vanligare i tabloider (Strömbäck, 2008 refererad i Theorin & Strömbäck, 2019:7). Senare forskning, som bland annat såg på Aftonbladet, visar dock att skillnaderna i rapporteringen om invandring inte är märkbart stor mellan kvälls- och dagstidningar i Sverige (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017:39).

Det andra vanskliga begreppet rör migration och invandring. Begreppen på ämnet är många, än mer när man blandar in olika språk. Definitionerna på dessa begrepp kan variera aningens i bruk beroende på exempelvis sammanhang, kulturell kontext och var i migrationsprocessen en individ befinner sig. Migrant, immigrant, flykting, asylsökare et cetera är alla i forskningen vanligt förekommande begrepp med olika innebörd och konnotationer. Andra tidigare studier har bland annat använt akronymen RASIM; Refugees, Asylum Seekers, Immigrants, Migrants, (Gabrielatos & Baker, 2008.; Khosravini, 2009). Denna studie avgränsas till att i huvudsak se på artiklar som rör flyktingar och asylsökande. UNHCR (u.å.) poängterar vikten av att hålla isär begreppen. *Migrant* innebär traditionellt en människa som rör sig mellan länder av egen vilja, av olika skäl. Dessa skäl kan vara välgrundade, men skillnaden enligt UNHCR är att *flykting* innebär någon som flyr sitt land som följd av en livs- eller frihetshotande situation. Asylsökande är människor som lämnat sina länder i form av politiska flyktingar och söker asyl i ett annat land (UNHCR, u.å.). De menar på att ordet "migrant" används i allt mer utsträckning som ett paraplybegrepp för samtliga människor som rör sig mellan länder, ofrivilligt eller ej. Enligt UNHCR riskerar detta att leda till att flyktingar och asylsökandes rättigheter till hjälp undermineras, då deras hotade livssituation minimeras. En medvetenhet om detta gör att ingen samlingsterm för dessa olika grupper av människor kommer användas, utan de kommer refereras till som flyktingar och asylsökande.

2. Tidigare forskning och teori

Att se på tidigare forskning är av stor vikt för det teoretiska ramverket så väl som för det möjliga generaliseringsanspråket. Två huvudteman fokuseras på i forskningsöversikten: *semiotik och visuell retorik - bildanvändning som argumentation och gestaltning av flyktingar och asylsökande i tabloider och dagstidningar*. Att se på semiotik och bildanvändning som argumentation visar på vikten av bilder som mer än bara en visuell illustration utan som ett medium i sig som förmedlar budskap och till och med kan argumentera. Semiotiken ser på hur mening skapas, manipuleras och artikuleras genom visuella tecken (Genosko, 2016:1). Bilder är dessutom ett tvetydigt medium som kan förmedla sådant som text eventuellt inte kan uttrycka, inte minst då de anspelar direkt på känslor (Borcher, 2013:180; Mral & Olinder, 2011:7). Detta innebär att de kan sända budskap, avsiktligt eller oavsiktligt, som avviker från vad textförfattaren avser förmedla.

Hur flyktingar och asylsökande gestaltas i medierna är relevant att se på för att för att skapa en uppfattning av hur såväl bilder som text tenderar att framställa dem. Mycket tidigare forskning har sett på hur tabloider kontra dagstidningar gestaltar flyktingar och asylsökande, i bild och skrift (Borcher, 2013; Eberl et al., 2018; Blinder & Allen, 2016; Gabrielatos & Baker, 2008, med flera).

2.1 Semiotik och visuell retorik - bildanvändning som argumentation

Borcher (2013) beskriver att bilder används i media med tre huvudsakliga funktioner: som verklighetsrepresentationer, som bevis och som argumenterande påståenden. Han menar att bilder kan säga saker ord inte kan, och att eftersom de är mångtydiga kan de därmed uttala det osägbara (2013:180). Fokus har länge legat på skriftlig, verbal kommunikation men de växande moderna digitala mediernas kombinerande av visuell och verbal kommunikation minner om medeltidens illustrerade manuskript där text tillsammans med intrikata bilder förmedlade avsedda budskap (Mral & Olinder, 2011:124-126; Tyner, 1998:40). Lucaites och Hairman (2001) markerar detta som tillväxten av *visuell retorik* (2001:37). I detta skifte från textfokus till multimodalt fokus, där även bland annat bilder inkluderas i analysen, är frågan huruvida samma grad av källkritik och medvetenhet finns över bilders budskap som i verbal text. Visuell retorik ser bilder som argumenterande texter, som alltså inte bara förmedlar budskap utan kan föra en övertygande argumentation (Blair, 2012:266).

Mral och Olinder (2011) studerade visuell retorik, bilders persuasiva möjligheter, och menar på att bilden är ett av de mäktigaste retoriska verktygen och hänvisar till uttrycket "en bild säger mer än tusen ord". De menar på att retorik består av mer än ord, där bilders kraft ligger i förmågan att gå rakt in på känslor vilka

kan vara svåra att fånga i ord. Dock är dessa bilder mångtydiga och svårare att förstå än verbala budskap (Mral & Olinder, 2011:7; Borchert, 2013:180). Med detta inte sagt att skriven text inte kan vara mångtydig och bära på underliggande budskap. Makten i det bildliga språket uttrycks även via metaforer, där verbalt språk använder sig av bilder som symboler för att i korthet uttrycka något långt mer komplicerat. Dessa metaforer kan även ta en rent bildlig form, som exempelvis en bild av en klocka för att symbolisera tid. Exempelvis år 2004, efter tsunamikatastrofen i Thailand, avbildades Laila Freivalds under en presskonferens med en klocka hängandes över hennes huvud. Mral och Olinder menar att fotografen avsiktligt vinklat bilden så, för att använda klockan som en metafor för att hennes tid var räknad (Mral och Olinder, 2011:25). Journalistiken bör enligt Mral och Olinder, med dess makt att influera, vara fri från retoriska strategier. De menar att journalister ständigt tolkar omvärlden och ämnar dela tolkningen vidare, då de utgår ifrån att nyheterna och de som förmedlar dem innehar utökad förståelse och kunskap, vilket ger dem tolkningsföreträde och banar väg för mediernas egen medieretorik (Mral och Olinder, 2011:73). Att använda bilder som retoriska verktyg kan tyckas vara ett sätt att begå retorik och påverka i det dolda. Genom nyheterna har vissa bilder blivit ikoniska, som exempelvis foton som avbildar World Trade Center precis innan och strax efter att det andra planet kraschat. Ikoniska bilder i fotojournalistiken blir en del av det kollektiva minnet, och de används om igen i olika medier som representationer för historiska händelser (Mral och Olinder, 2011:77-79; Lucaites & Hairman, 2001:37). Således kan bilder använda i nyheterna bli en del av vad som skapar en delad världsbild bland nyhetskonsumenterna.

Dahl och Fløttum (2017) utförde en studie som liknar vad som här planeras. De såg på artiklar rörande klimatförändringar i de två tidningarna The Guardian och Daily Mail, det vill säga en dagstidning och en tabloid, och jämförde multimodala meddelanden i rubrik och bild. Man ville se på huruvida det fanns en dissonans i de budskap som förmedlades via artiklarnas rubriker och ackompanjerande bilder och framför allt *hur* de förmedlades (Dahl & Fløttum, 2017:124-125). Resultaten visade på en huvudsaklig harmoni i budskap mellan bild och rubrik, där dessa alltså samspelade för att förmedla samma budskap. De gånger det tycktes finnas en dissonans i budskap rörde främst tabloiden Daily Mail där Dahl och Fløttum menar att det inte bara fanns dissonans i huruvida budskapet var positivt eller negativt, men att helt orelaterade bilder ibland användes. Exempelvis en negativ rubrik om en FN-rapport som varnar om krig och svält, vilken parades med en bild på en vacker karibisk strand, något som förmildrar budskapet (2017:126,129). Till viss del såg de på nyhetstexten, men inte på djupet med diskursanalys. Intressant vore att i framtiden se på diskrepanser i budskap mellan rubrik tillsammans med bild och själva

artikeltexten, framför allt då detta ofta är vad många mottagare ser på i digital form. Läser de då inte hela artikeln och diskrepans finns i budskapen, får de en felaktig uppfattning om artikeln.

2.2 Gestaltning av flyktingar och asylsökande i tabloider och dagstidningar

Att se på hur flyktingar och asylsökande gestaltas i medierna är relevant då det har en möjlig effekt på befolkningens uppfattning och attityd gentemot dem (Chong & Druckman, 2007:109; De Coninck, 2019:1677). Forskning indikerar en tendens hos tabloider att underrepresentera invandrarminoriteter som källor med egna röster och att de är mer benägna att använda skarpare språk och ordval som nedvärderar flyktingar och asylsökande som grupper och fokuserar på de negativa aspekterna av migration (Eberl et al., 2018:209-210; Blinder & Allen, 2016:6,23). I tillägg tenderar tabloider att bruka bilder för att göra nyheter mer levande och slående (Hill & Schwartz, 2015:50; Mral & Olinder, 2011:90-92). Internationell forskning visar att tabloider gör andra ordval än dagstidningarna. Exempelvis tenderar de att använda ord som migrant eller immigrant om flyktingar och asylsökare (Blinder & Allen, 2016:23). Detta omvandlar människor i kris som flyr undan krig och svåra situationer från flyktingar i behov av hjälp, till ytterligare ansiktslösa invandrare och skapar rädsla hos befolkningen (UNHCR, 2015:15,20,37). I bland annat Storbritannien uppstår här även ord som "illegal immigrant" och "illegal migrant", där man ytterligare omvandlar dessa flyktingar till en skadlig och hotfull massa (Blinder & Allen, 2016:23; Gabrielatos & Baker, 2008:30-31).

De Coninck (2019) såg bland annat på hur olika grupper av migranter kategoriseras i medierna i fyra olika europeiska länder, bland annat Sverige, och hur den allmänna opinionen såg på dem. Resultatet av studien visade att flyktingar överlag sågs på med mer positiv syn än kategorin immigranter (De Coninck, 2019: 1675-1676). Undersökningen visade vidare att stora skillnader i attityd framkom mot specifika grupper av migranter. En mer negativ attityd uppdagades gentemot flyktingar med en annan etnicitet än majoritetsbefolkningen i landet, flyktingar från icke-europeiska länder och flyktingar från muslimska länder. (De Coninck, 2019:1675). När det dock gäller flyktingar från länder utanför Europa, är attityden likadan oavsett om landet är rikt eller fattigt (2019:1678). Överlag visar studien att attityder i de undersökta länderna är mer positiv mot immigranter och flyktingar från europeiska länder än från icke-europeiska länder. Här spelar ingen roll om landet de kommer från är rikt eller fattigt, attityderna mot europeiska immigranter och flyktingar är generellt mer positivt än icke-europeiska (De Coninck, 2019:1680). De Coninck konstaterar att nyhetskonsumtionen och mediernas gestaltning av olika grupper av immigranter och flyktingar påverkar den allmänna opinionen om

dem vilket går att direkt koppla till studiens resultat. Mer positiv gestaltning leder till positiv attityd och vice versa (2019:1677). Studien konstaterar vidare att i de fyra undersökta länderna håller Sverige och Nederländerna en mer positiv attityd mot immigranter och flyktingar, medan Frankrike och Belgien en mer negativ attityd (De Coninck, 2019:1677).

En kvantitativ innehållsanalys av Gabrielatos och Baker (2008) såg på språkbruket kring flyktingar och asylsökande i brittiska dagstidningar, tabloider samt regionala tidningar. Syftet var att se på diskursen kring dem, exempelvis vilka olika begrepp som användes för att omtala flyktingar och asylsökande och variationer mellan hur olika typer av tidningar rapporterar på ämnet (2008:7-8). De kallar bruket av vissa termer för "nonsensical terms" som *illegal refugee* samt dess så kallat positiva motpart *legal refugee* och menar på att det helt uppenbarligen finns en negativ bias i språkbruket i de undersökta tidningarna (Gabrielatos & Baker, 2008:30-31). Blinder och Allen (2016) menar därtill att det inte enbart är tabloider som innehar denna negativa bias, utan att termer och språkbruk från tabloider har överförts även till dagstidningarna (2016:31-32). Strömbäck, Andersson och Nedlund presenterade 2017 en rapport över hur den svenska nyhetsrapporteringen gestaltade invandring mellan åren 2010-2015. De jämförde Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet, det vill säga två dagstidningar och två tabloider. Resultatet visade på att svenska tidningar, tabloider som dagstidningar, överlag har större likheter än olikheter i dess gestaltning av invandringen. Rapporteringen i svenska tidningar tycks utifrån resultatet inte vara märkbart mer negativ i tabloider än i dagstidningar. Dock indikerar studien att negativa gestaltningar var mer vanligt förekommande än positiva (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017:39).

I likhet med hur flyktingar och asylsökande verbalt dehumaniseras visar även internationell forskning på samma effekt i bildform. Flyktingar och asylsökande framställs exempelvis sällan som individer utan som grupp, så även i bild. Således blir de inte lyfta som människor utan som en del av en ansiktslös massa, ofta med män i fokus och med implicit betoning på faror och problemen denna massa kan orsaka (Bleiker, 2013:399.; Banks, 2012:294; Martínes Lirola, 2008:393). Flyktingar blir till ett strukturellt koncept snarare än medmänniskor (Harrison, 2003:51). Bleiker et al. (2013) såg på bildbruk i australiensiska tidningar och menade att deras resultat visar på potentiellt skadliga effekter av negativ representation av flyktingar. De anser att mönstret av publicerade bilder tar ifrån flyktingar deras mänsklighet och visar fram dem som en skadlig massa, vilket leder till samhällelig panik (Bleiker et al., 2013:411,413).

Gestaltningsteorin ser på hur och ur vilken vinkel någonting framställs påverkar dess mottagande. Relativt små ändringar i exempelvis ordval eller meningssupplegning

kan ha inflytande över den allmänna åsikten om frågor (Chong & Druckman, 2007:104). Strömbäck, Andersson och Nedlund (2017) undersökte elva gestaltningar av invandring i svenska medier, bland annat invandring som en försvagande effekt på ekonomin, som bidragande till kriminalitet, som bidragande till företagandet och som bidragande till utrikeshandeln (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017:27). Studien konkluderade att negativa gestaltningar av invandring är mer vanligt förekommande än positiva, med hotet mot den sociala sammanhållningen i landet som den vanligaste (Strömbäck, Andersson och Nedlund, 2017:37). Artiklar skrivna ur dessa gestaltningar framhäver alltså olika sidor hos invandringen. Exempelvis utförde Van Gorp et al. en studie där tre olika grupper blev presenterade en av tre fiktiva nyhetsartiklar kring samma foto. I artiklarna gestaltades asylsökare på tre olika vis: som offer, som inkräktare och som en mix av de två (Van Gorp, 2009:164). Resultatet av studien pekar på att gestaltningarna som anges i artikeltexter kan påverka hur fotot tolkas, det vill säga att mottagare tolkar foton utifrån gestaltningens referensram i artikeltexten (Van Gorp, 2009:166).

Det förekommer även positiva gestaltningar av invandring. En litteraturöversikt av Eberl et al. (2018) presenterar forskning rörande den europeiska mediediskursen om migration och dess effekter. Här framkommer såväl positiva som negativa gestaltningar, även om negativa gestaltningar är mer vanligt förekommande. Litteraturöversikten avhandlar exempelvis bland annat att europeisk forskning visar förekomsten av rapportering gällande ekonomiska fördelar med invandring. Enligt Eberl et al. (2018) visade exempelvis Iguarta och Cheng att effekten av rapporter om positiv ekonomisk gestaltning ledde till mer positiva kognitiva reaktioner hos mottagarna än vad negativa rapporter om säkerhetshot gav negativa reaktioner (2018:212-213). Eberl et al. menar även att svenska medier är de som framställer invandring i mest positivt ljus, medan den brittiska är mest sannolik att gestalta dem negativt. De fann även en stark polarisering mellan tabloider och dagstidningar i Storbritannien (Eberl et al., 2018:216). UNHCR (2015:125) menar att deras innehållsanalys av tidningar i fem europeiska länder indikerar att Aftonbladets artiklar, till skillnad från brittiska tabloider, har starkare fokus på de positiva aspekterna av invandring, samt hur integrationen bedrivs.

En kvalitativ visuell analys av nio engelska tidningar utfördes av Banks (2012) med fokus på hur den bildliga representationen av asylsökande och flyktingar, medverkar i att bygga en bild av dem som farliga och oärliga. Resultatet av studien visade att asylsökande och flyktingar förekom i 38 procent av de undersökta bilderna (Banks, 2012:299-300). Studien refererar till Kress och Leeuwen (1996, refererad i Banks, 2012:296) som ansåg att bilder ofta ses som sekundära i förhållande till texten, medan Barthes (1972, refererad i Banks, 2012:296) sade att bilder snarare är av högre

vikt än texten då de förelägger en innebörd direkt, utan att späda ut budskapet. Banks menar att den rådande nyhetsrapporteringen bidrar till ökad stigma och allt mer panik kring asylsökande där de utmålas som skadliga. Fotografier bidrar till detta i allra högsta grad (Banks, 2012:293-294). Foton där individernas ansikten delvis döljs, bilder av pågående arrestering och större grupper av framför allt män är tre tydliga och frekventa visuella scenarion som Banks anser bidrar till att bygga upp bilden av asylsökare och flyktingar som farliga och opålitliga (Banks, 2012:294;300). Andra studier visar fram samma tendenser, där flyktingar och asylsökande i bild framställs som ansiktslösa, hotfulla grupper (Martínes Lirola, 2008; Gabrielatos & Baker, 2008; Bleiker, 2013). Bildbruket bidrar till att bygga en bild av dessa grupper av människor som "främlingar" eller "de andra". Flyktingar målas upp som avvikelser med negativa karaktärsdrag och liknas med "fienden". Med nyhetsfokus på negativa bilder och exempelvis kriminalitet, bekräftas dessa fördomar (Bauman, 2000 refererad i Banks, 2012:305-306).

I Spanien utförde Martínes Lirola en multimodal studie av artiklar från en lokal tidning i Alicante, år 2004 som avhandlade invandring. Studien ämnade, likt denna uppsats, att se på hur en tidning framställde flyktingar och asylsökande i text och bild. Martínes Lirola såg bland annat på hur de skildras i de granskade texterna, i förhållande till majoritetsgruppen. Studien såg på subjektiva attityder, vilket syftar till exempelvis huruvida flyktingar och asylsökande beskrivs som jämlika med majoritetsgruppen, och framställs i positivt ljus, eller snarare som lägre stående (2008:386). Martínes Lirola använde semiotik och systemisk funktionell lingvistik för att tolka de multimodala texterna, med skrift samt bild. Studien konstaterade en avsaknad av representation av positiva aspekter hos flyktingar och asylsökande, där de ofta framställdes som tafatta, aldrig avbildade med annat än andra i deras egen grupp och främst män och barn visades fram (Martínes Lirola, 2008:393). I skrift läggs fokus på aktiviteter med negativa konnotationer som att flyktingar blir arresterade, vilket även Banks (2012:294) stärker i sin engelska studie. Likvad andra studier visar framkom båtarna i vilka flyktingar och asylsökande anländer som en frekvent återkommande visuell aktör (Martínes Lirola, 2008:393; Bleiker, 2013:399,413). Båtarna blir en ansiktslös men känsloladdad metafor för deras resa enligt Mral och Olinder (2011:25). Bleiker (2013) menar snarare att de symboliserar ännu ett sätt att visa flyktingar och asylsökande som en ansiktslös massa (2013:413). Resultaten rörande flyktingar och asylsökande i grupp och bilder av deras färdmedel kan jämföras med vad Gabrielatos och Baker (2008) konstaterade i sin innehållsanalys. De indikerade att tabloider tenderar att lägga mer fokus på mängden flyktingar och asylsökande och hur de anländer i landet, tillsammans med de potentiella lagbrott som begås och riskerna de för med sig mot landets invånare

(Gabrielatos & Baker, 2008:28-30, Martínes Lirola, 2008:392). I kontrast såg Caviedes (2015) på enbart dagstidningar från Storbritannien, Italien och Frankrike, och konstaterade att mindre fokus där lades på brottslighet, utan snarare på de ekonomiska följderna (2015:898,909). Bleiker (2013) visade att nationella australiensiska tidningar i enbart två procent av underlaget visade fram empatiframkallande bilder av individuella flyktingar och asylsökande med synliga ansiktsdrag. Publicerade bilder saknar också ofta relevant och förklarande bildtext, vilket Martínes Lirola menar indikerar att läsaren sätts till fri att tolka bilden själv. De bildtexter som återfanns gav en negativ ton till tolkningen av bilderna och förstärkte negativa uppfattningar om flyktingar och asylsökande (Martínes Lirola, 2008:392).

Det kan uppfattas vara relevant att nämna att mycket av litteraturen diskuterad här består av studier som utförts i flera olika länder. Huvudsakligen tycks tidningar från Storbritannien ha undersökts, så väl som Spanien och Australien, men även flera andra europeiska länder. Att direkt överföra dessa studier till en svensk samhällskontext i det svenska mediasystemet kan tyckas något problematiskt och fullständigt annorlunda resultat skulle kunna framstå här. Å andra sidan är det än mer bevis på behovet av mer svensk forskning på området.

Sammanfattningsvis indikerar tidigare forskning att flyktingar och asylsökande i bild tenderar att visas fram i grupp, ofta främst bestående av män och sällan med fokus på deras ansikten. Detta sägs dehumanisera dem och gör dem mindre relaterbara som människor i behov av hjälp och framställer dem snarare som en hotfull massa (Bleiker, 2013:399; Banks, 2012:294; Martínes Lirola, 2008:393). Även bilder på färdmedel, ofta i form av båtar, är vanligt förekommande (Martínes Lirola, 2008:393, Bleiker, 2013:399,413, Mral & Olinder, 2011:25). Också i skrift tenderar nyhetsartiklar, framför allt i tabloider, att verbalt dehumanisera flyktingar och asylsökande genom att framställa dem som en hotfull grupp (Eberl et al., 2018:209-210; Blinder & Allen, 2016:6,23). Orden flykting och asylsökare byts ofta ut mot immigrant eller invandrare vilket minskar fokuset på att de är människor i nöd (UNHCR, 2015:15,20,37; Gabrielatos & Baker, 2008:30-31). Hur flyktingar och asylsökande gestaltas tycks variera beroende på medietyp och inte minst mellan länderna i vilken rapporteringen bedrivs. Eberl et al. (2018:216) refererar till en studie av Berry (2016) vilken menade att bland de undersökta länderna framställde svenska medier invandring mest positivt. I en annan, senare rapport av Eberl et al. (2019:39) konstateras dock att svensk media var den mest negativt vinklade på ämnet migration. Dessa över tid motstridande resultat gör det än mer intressant med vidare forskning på området i en svensk kontext.

2.3 Socialemiotik

Gestaltningen av flyktingar och asylsökande i bild och tolkandet av dessa bilder kan analyseras med hjälp av *semiotik*. Semiotik, eller *teckenlära*, bygger på teorin att det finns inlärd koder för hur vi tolkar tecken. Dessa tecken består av *signifiers*, det materiella uttrycket för tecknet, och *signified* vilket innebär det immateriella innehållet i tecknet (Gripsrud, 2002:101; Harrison, 2003:47). Ett rött kors mot vit bakgrund är en signifier, men det som är signified är det vi lärt oss att detta betyder: någon form av sjukvård, exempelvis ett sjukhus. Dessa tecken har två nivåer. *Denotation* innebär tecknets direkta semiotiska mening, utan utrymme för egna tolkningar, exempelvis en sjukvårdsskylt. *Konnotation* är nästa steg, en andra mening för tecknet som hänger ihop med denotationen, exempelvis att en sjukvårdsskylt konnoterar hjälp och trygghet eller sorg och rädsla för andra. Vår konnotativa tolkning av tecken bygger på våra erfarenheter, tankar och kulturella kontexter (Gripsrud, 2002:103). Koderna för hur dessa tecken tolkas är inte något vi överväger, då de blir omedvetet inlärd som en del av en regel eller konvention. Denna konvention blir en delad vana för medlemmar i ett samhälle, som en tyst och omedveten överenskommelse (Gripsrud, 2002:101). Dessa koder kan både förändras i innebörd över tid, mellan positiv och negativ till exempel, och är kulturellt beroende. Olika länder och kulturer innehar olika tolkningskoder, vilka lärs in genom exponering (Gripsrud, 2002:105-106, Harrison, 2003:48). Ett annat exempel på ett tecken kan vara en burkha. Burkhan i sig, som signifier, är ett klädesplagg. Vad som blir signified kan sägas vara islam, religiositet. Det som denoteras är ett religiöst klädesplagg, och konnotationen burkan väcker, i en svensk kontext, kan tänkas vara extremism, förtryck, terrorism med mera. Semiotiska resurser, visuella inslag i en text, kan användas för att producenten skall slippa ställa sig bakom påståenden. En bild kan insinuera vissa saker och specifikt uttrycka andra. Machin anser att det viktiga är att förstå hur dessa resurser således används av textproducenter för att undvika ansvar (2013:350-351).

Att se på semiotiska denotationer och konnotationer i bilder i tidningsartiklar är intressant då dessa, som tidigare nämnts, förändras över tid och mellan exempelvis olika kulturer. Thwaites, Davis och Mules (2002) menar på att det vi ser som en denoterande mening av tecken inte är dess absoluta, naturliga innebörd utan snarare dess naturaliserade mening. De parafraiserar Roland Barthes, en av den moderna semiotikens grundare, med att denotation är den sista konnotationen, en ihållande form som gradvis avtäcks genom konnotationer (2002:64-65). Det vill säga att vi lägger inlärd värderingar i allt vi ser, även det vi antar vara ett teckens naturliga, faktamässiga mening. Thwaites, Davis och Mules använder exemplet om rasbiologi, där den europeiska rasen sågs som överlägsen de andra. En gång i tiden

sågs detta som vetenskapligt grundad fakta och skapade därigenom den denotativa meningen att afrikaner och asiater var underlägsna européer. Givetvis är detta inte sant, men Thwaites, Davis och Mule menar att denotationer inte behöver vara sanna för att inneha vad de kallar en *sanningseffekt*. De framstår som sanna (Thwaites, Davis & Mule, 2002:63). Blir befolkningen kontinuerligt utsatta för semiotiska tecken som denoterar potentiellt felaktiga budskap av en respekterad makt som journalistiken, kan det tänkas att skadliga denotationer skapas och upprätthålls.

En vidareutveckling av semiotiken är *socialsemiotiken*. Till skillnad från den formella semiotiken, som främst ser på systematiken bakom tecknen, ser socialsemiotiken på hur människor använder dessa tecken för att bygga en innebörd och konstruera ett samhälle kring dem och kring språket (Lemke, 1990, refererad av Harrison, 2003:48). Som nämnts ovan tolkas tecken olika beroende på individers kulturella bakgrund, och socialsemiotiken anser att tecknen och dess mening enbart existerar i den sociala kontext och kultur de skapats i (Harrison, 2003:48). Sociala semiotiska resurser är alltså konkreta tecken och händelser som blivit indragna i den sociala kommunikationen, där dess tidigare användning har givit dem en teoretisk innebörd (Van Leeuwen, 2005:4). Har exempelvis en bild av en kvinna i burkha använts upprepade gånger för att symbolisera kvinnoförtryck i islam, har man i den sociala och kulturella kontexten lärt sig vad tecknet burkha konnoterar. I en annan kulturell och social kontext kan burkhan istället för befolkningen konnotera något positivt och stärkande för kvinnor. I användningen av multimodal kritisk diskursanalys för att tolka texter, ämnar man blottlägga idéer och diskurser i kommunikation genom att se på val. Socialsemiotiken ser på hur sociala nätverk av individer i dess strukturer gör semiotiska val i kommunikationen med andra nätverk. Dessa val upprätthåller tecknens mening (Machin & Mayr 2012:26).

3. Problemområde och forskningsfrågor

Det råder brist på forskning om huruvida det förekommer diskrepanser i budskap mellan bild och artikeltext och inget liknande i Sverige i svenska medier. Den tidigare forskning som utförts i koppling till hur flyktingar och asylsökande gestaltas i medier i bild respektive skrift har i huvudsak utförts i andra länder, med andra mediasystem än den svenska demokratisk korporativistiska modellen. Storbritannien exempelvis, vars tidningar förekommer till stor del i mycket forskning, tillhör den liberala modellen, med lägre tidningscirkulation än i Sverige och större kommersiell press (Hallin & Mancini, 2004:67). Hallin och Mancini kallade Storbritannien för det främsta exemplet på ett mediasystem där det förekommer en tydlig separation mellan sensationsjournalistiken och dagspressen (Hallin & Mancini, 2004:25). Det är därmed möjligt att gestaltningen av invandring i svenska tidningar ser annorlunda ut från det som indikerats av tidigare forskning i andra länder. Svensk forskning pekar på att skillnaderna i invandrargestaltningen mellan dagstidningar och tabloider inte är avsevärt stor (Strömbäck, Andersson och Nedlund, 2017:39).

Utifrån tidigare litteratur och forskning ser vi att mycket arbete lagts på att studera så väl hur flyktingar och asylsökande gestaltas i medier som på den till synes växande tonvikten av bilder i kommunikation. Dock tycks enbart ett fåtal studier se på samspelet mellan ord och bild i diskursen kring flyktingar och asylsökande, och inga som ser på diskrepanser i budskapen däremellan. Med den ständigt skiftande journalistiken och utvecklande nyhetsrutiner, är det viktigt att se på hur bilder används för att inte riskera att oavsiktliga budskap sänds, eller att avsiktligt diskrepanta budskap förmedlas. Då det, enligt den kritiska diskursanalysen, är via diskurser och diverse semiotiska processer och dess representationer som ideologier uppstår, stärks och upprätthålls, är det viktigt att vara medveten om på vilket vis de influerar nyhetsrapporteringen (Barker & Galasinski, 2001:65).

Syftet med denna studie är att undersöka huruvida det i Aftonbladets nyhetsartiklar rörande flyktingar och asylsökande förekommer diskrepanser i budskap förmedlade i bild och skriven text, samt att se på hur detta eventuellt kan tas i uttryck. Frågan är om det förekommer att exempelvis en relativt neutralt skriven artikel får en annorlunda vinkel utifrån en negativt laddad bild, eller en text med negativa budskap förmildras av en mer positiv bild. Syftet är att studera artiklar från Aftonbladet för att söka uträna huruvida diskrepanser i budskap mellan artikeltext och bild förekommer vad gäller artiklar rörande flyktingar och asylsökande.

Utifrån detta syfte ställs följande forskningsfrågor:

- **F1:** Finns det diskrepanser i hur Aftonbladet framställer flyktingar och asylsökande i bild och skriven text?
- **F2:** Finns det skillnader i diskrepanser i hur olika grupper av flyktingar och asylsökande framställs i bild kontra text, exempelvis europeiska och icke-europeiska flyktingar och asylsökande?
- **F3:** Går det genom studien att finna andra former av diskrepanser i bild och skriven text rörande flyktingar och asylsökande i Aftonbladets artiklar?

F1 söker svara på huruvida det i Aftonbladet förekommer artiklar där budskapen som förmedlas i bild och i skrift i artiklar om flyktingar och asylsökande säger olika saker. Detta kan exempelvis vara att flyktingar framställs som en ansiktslös, hotfull massa i bild medan texten rapporterar till synes neutrala siffror och fakta, utan hotbild. Eller att en artikeltext beskriver en svår och akut situation, men bilden är odramatisk och snarare sänder ett neutralt budskap som dämpar intrycket av nyhetens vikt.

F2 är grundad på vad tidigare forskning indikerat och undersöker om det finns skillnader i hur det rapporteras om flyktingar och asylsökande från och i olika delar av världen. Om diskrepanser upptäcks, ser de exempelvis annorlunda ut rörande icke-europeiska flyktingar som försöker ta sig till Europa och europeiska flyktingar i Europa? F2 vill se på hur diskrepanserna ser ut i rapporteringen om olika grupper av flyktingar och asylsökande, för att se om skillnader förekommer grupperna emellan.

F3 söker induktivt se på vilka andra diskrepanser som kan förekomma. Denna fråga hålls relativt öppen för att säkra att studien inte skall missa någonting centralt. Då ingen tidigare forskning utförts på ämnet är denna fråga ämnad att fånga upp eventuella nya fenomen.

4. Metod

4.1 Val av metod - Multimodal kritisk diskursanalys

Syftet med denna studie är att undersöka huruvida det i Aftonbladets nyhetsartiklar rörande flyktingar och asylsökande förekommer diskrepanser i budskap förmedlade i bild och skriven text, samt att se på hur detta eventuellt kan tas i uttryck. I brist på tidigare liknande forskning bedrivs studien utifrån en induktiv ansats, där fokus ligger på att data samlas in, analyseras och eventuella fenomen blottläggs utifrån denna data (Ekström & Johansson, 2019:19). Att studera dessa budskap och underliggande strukturer kräver en kvalitativ ansats, där artiklarna analyseras på djupet. Önskan är inte att se på hur ofta diskrepanser eventuellt förekommer, utan huruvida de förekommer alls och hur de i så fall kan se ut. För att upptäcka sådana diskrepanser krävs det att man ser på artiklarna på flera nivåer. En *lexikal analys* ser på de *lexikala val* som textproducenten gjort, vilket innefattar exempelvis ordval, teman i texten, aktörer et cetera via vad som kallas lexikal analys, som bildens semiotik och visuella retorik i en visuell analys av bilderna.

Den multimodala kritiska diskursanalysen (MCDA) lägger vikt på de val textproducenten gjort, och en analys innebär att såväl de visuella som de lexikala valen som gjorts i texten framkommer och visar på möjliga underliggande samhälleliga diskurser rörande flyktingar och asylsökande. Kommunikation i form av en diskurs kan beskrivas som en meningsskapande social handling, där kontexten de bedrivs i formar hur diskursen ser ut (Fairclough & Wodak, 1997 refererad i Barker & Galalsinski, 2001:64-65). Eriksson & Machin menar att en vanligt förekommande form av diskurs i samhällen är nationell identitet och tillhörigheten till en nation (2019:258). Att se på de diskurser som drivs kring invandring, genom MCDA, kan blottlägga diskurser som påverkat de val som gjorts i medietexterna som analyseras. Multimodal kritisk diskursanalys avser att synliggöra de implicita meningarna i det som kommuniceras, med det som upprätthåller samhällets maktförhållanden i fokus (2019:259). Enligt Richardson är all kommunikation viktig i maktutövning och medverkar i att forma det som uppfattas som verkligheten (Richardson, 2007, refererad i Eriksson & Machin, 2019:260). Studien avser alltså att genom närmare analys av bilderna och de skrivna texterna undersöka huruvida det finns möjliga budskap i bild men inte i skrift eller vice versa, som kan vara resultat av underliggande diskurser rörande invandring. Genom att vara medvetet kritisk i analysen av texter är en viktig del av MCDA, för att söka blottlägga påverkande makt- och samhällsstrukturer (Machin & Mayr, 2012:219).

Analysmetoden som används i studien baseras på Eriksson och Machins modell (2019:263-265) med vissa tilläggsfrågor baserade på tidigare forskning om

gestaltning av flyktingar i bild, samt kritisk diskursanalysfrågor från Berglez (2019). En systematisk analys av artiklarna utifrån denna metod avser blottlägga de lexikala och visuella budskapen i urvalet artiklar och således visa på eventuella diskrepanser däremellan. Att sedan på makronivå jämföra resultaten av analyserna kan svara på frågan huruvida det förekommer olika typer av budskap gällande olika grupper av flyktingar och asylsökare.

4.2 Val av analysmaterial

Beslutet att fokusera på Aftonbladet togs baserat på ett par faktorer. Studien önskar se på material som är i huvudsak fritt tillgängligt, kan delas vidare och till fördel är mer beroende av "klick" för att få reklamintäkter än tidningar med abonnemang. Huvuddelen av Aftonbladets artiklar är öppna på grund av reklam, medan tidningar som Dagens Nyheter ofta har en betalvägg. Aftonbladet når drygt fyra miljoner läsare varje dag (Aftonbladet, 2021), medan Dagens Nyheter 2020 hade 200 000 digitala prenumeranter (Dagens Nyheter, 2020). För det andra visar tidigare forskning på att tabloider internationellt tenderar att använda skarpare språk och hårdare vinklar i sin rapportering kring flyktingar och asylsökande än dagspressen gör (Dahl & Fløttum, 2017:129; Blinder & Allen, 2016:6,23; Gabrielatos & Baker, 2008:30-31). Strömbäck, Andersson och Nedlund menar dock att det i Sverige inte tycks förekomma märkbara skillnader av den typen mellan dagstidningar som Dagens Nyheter och tabloider som Aftonbladet (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017:39). Detta gör det intressant att se på svenska tabloiders rapportering. Således togs beslutet att lägga full fokus på Aftonbladet.

Det övervägdes huruvida studien skulle inkludera exempelvis debattartiklar och ledare, eller enbart se på nyhetsartiklar skrivna av journalister. Frågan är huruvida gemene man är medveten om den artikeln hen läser är rubricerad exempelvis "nyhet" eller "debatt" och värderar budskap som sänds i artikeln utifrån detta. Då artiklar ofta nuförtiden dessutom delas vidare och fokus hamnar på rubrik och bild, framgår det ofta ej heller där vilken typ av artikel det är. Till syvende och sist beslutades dock att enbart se på nyhetsartiklar. I det strategiska urvalet upplevdes det vanskligt att inkludera samtliga politiska vinklar och inte visa bias mot politiska partier. Ledare såväl som debattartiklar är mer politiska av naturen men är också öppet politiska. Möjligen än mer i Aftonbladet jämfört med borgerliga tidningar. UNHCRs innehållsrapport från 2015 hävdar att svenska tidningar har mer opinionsartiklar än exempelvis brittiska tidningar, vilka tenderar att ha en mer empatisk och sympatisk ton rörande invandringen (2015:126). Nyhetsartiklar däremot skall söka vara så neutrala som möjligt (Berglez, 2019:236-237). Det upplevdes svårt i denna begränsade studie att bestämma ett slutligt urval att söka generalisera utifrån

som blandar olika typer av artiklar, även om det kan hävdas reflektera ett mer mångsidigt innehåll.

Ett alternativ till Aftonbladet som övervägdes var Sveriges andra stora kvällstidning, Expressen. I begreppsförtydligandet liknades Aftonbladet med en tabloid då den utges i tabloidformat, med kortare artiklar. Den har mer fokus på nöje och underhållning än dagspressen. Däremot är det svårt att likna Aftonbladet eller Expressen vid utländska tabloider som exempelvis engelska The Sun och Daily Express, vilka är typen av tabloider som undersökts i den tidigare forskning som refererats till och har starkare tendenser till sensationsjournalistik. Beslutet att undersöka Aftonbladet grundades i att den till syvende och sist är den största kvällstidningen med större spridning än Expressen (Aftonbladet, 2021).

För att få ett mer hanterbart urval fattades beslutet att se på artiklar som fokuserar främst på flyktingar och asylsökare. Att försöka se på hela spektrat av invandrade i en uppsats är ambitiöst med begränsad tid. Tiden för studien har dessutom hamnat i anslutning till krigsutbrottet i Ukraina. Nyhetsrapporteringen under en tredjedel av tiden som undersöks har avhandlat kriget och den ukrainska befolkningen. Här en chans finns att se på diskrepanser i rapporteringen om europeiska flyktingar och icke-europeiska flyktingar, i enighet med forskningsfrågan rörande skillnader i diskrepanser mellan olika grupper av flyktingar och asylsökare.

4.3 Urval

Artiklarna som utgjorde urvalet söktes fram via Retriever och Mediarkivet på Göteborgs Universitetsbibliotek. Sökramarna som angavs var:

- Uteslutande artiklar från Aftonbladets webbupplaga, exklusive eventuella betaltjänster.
- Artiklar publicerade mellan 26 oktober 2021 till 26 april 2022.
- Sökord: Flykting or flyktingar or asylsökare or asylsökande or migrant or migranter.

Valet att se på enbart webbupplagan av Aftonbladet grundade sig i tanken att bilder tillsammans med rubrik används än mer på Internet för att locka till sig läsare och skapa intresse för artikeln. Aftonbladet förlitar sig på reklamintäkter och är därmed i behov av "klick" för att tjäna pengar. De har betaltjänster, som Aftonbladet Plus, men önskan var att se på artiklar som fritt tillgängliga för gemene man, då dessa når långt fler människor och är lätta att dela vidare. Om så vore att resultatet visar att det finns diskrepanser i budskapen mellan bild och artikeln, skulle framtida forskning kunna tänkas se vidare på hur detta påverkar spridningen i exempelvis sociala medier.

Tidsramen, 26 oktober 2021 till 26 april 2022 valdes då 26 april var dagen då sökandet efter artiklarna påbörjades. Att se på artiklar över sex månader beslutades med Rysslands invasion av Ukraina 24 februari 2022 i åtanke. Den valda analysperioden inkluderar fyra månader av rapportering före krigets start och två månader därefter. Den resulterande flyktingvågen från landet kan tänkas ha påverkat diskursen kring invandring. Det är nu inte flyktingar från mellanöstern eller Afrika som kommer i huvudsak utan kulturellt och geografiskt närliggande européer. Detta väcker frågan huruvida det kan komma att finnas skillnader i hur det rapporteras om dessa flyktingar, exempelvis i form av andra typer av diskrepanser. Beslutet att se på artiklar från de sista sex månaderna innebär att det finns gott om tidsrymd för att finna artiklar från innan kriget, så väl som ett par månader efter att invasionen ägde rum.

Sökorden *flykting*, *flyktingar*, *asylsökare*, *asylsökande*, *migrant*, *migranter* valdes utifrån att de är vanligt förekommande i mycket av den tidigare forskning som undersökts till studien, med fokus på huvudsakligen människor på flykt, och representerar grupperna studien önskar undersöka. Några av studierna använder exempelvis förkortningen *RASIM* (refugee, asylum seeker, immigrant, migrant) för att syfta till den undersökta gruppen (Gabrielatos & Baker, 2008.; Khosravini, 2009). Att inkludera orden "migrant" och "migranter" beslutades då detta ofta förekommer som ett paraplybegrepp som inkluderar även flyktingar och asylsökare (UNHCR, u.å.). Tidigare internationell forskning visar exempelvis att framför allt tabloider tenderar att använda bland annat ordet "migrant" snarare än "flykting" eller "asylsökande" (Blinder & Allen, 2016:23). Därmed ansågs det viktigt att inkludera detta ord för att fånga upp artiklar där detta sker.

Dessa sökkriterier ledde till 590 artiklar. Samtliga resultat söktes igenom och sällades, där grundurvalet av artiklar gjordes med kriterierna att de direkt skulle handla om flyktingar och asylsökare. Detta vill säga att artiklar exkluderades som exempelvis handlade om statens budget, presidentvalet i Frankrike eller annat som enbart nämner flyktingar eller asylsökande i förbigående och inte avhandlar dem direkt. Studien vill se på diskrepanser rörande hur flyktingar och asylsökare framställs. Därmed är exempelvis en artikel om ett politiskt parti och dess budgetförslag rörande invandringen irrelevant, då den handlar om partiet snarare än flyktingar eller asylsökande. Nödvändigt var också att artikeln innefattar någon form av fotografi. Detta ledde till att 392 artiklar sällades bort. I och med den ryska invasionen av Ukraina framkommer en ny grupp europeiska flyktingar, vilka kan bli intressanta att se på i jämförelse med exempelvis flyktingar från kriget i Syrien eller migranter från Afrika. Värt att nämna är att antalet träffar i mars 2022, månaden efter Rysslands invasion av Ukraina, var 249 artiklar. Mellan 24 februari, dagen Ryssland

invaderade Ukraina, till 26 april publicerades 349 artiklar som nämnde sökorden. Under föregående månader publicerades mellan 60-90 artiklar per månad på ämnet.

Urvalet av artiklar är strategiskt, med avsikten att söka spegla artiklar om olika grupper av invandrare och att reflektera den variation och typ av artiklar som publicerats under perioden. Strategiska urval av ett mindre antal fall har inte samma generaliseringsanspråk, men studien avser inte att se på hur ofta diskrepanser uppstår utan ser närmare på huruvida de förekommer och om så är, i vilka sammanhang och hur de yttrar sig (Ekström & Johansson, 2019:16-17). I brist på liknande forskning blir detta en studie som undersöker huruvida fenomenet tycks existera och lägger möjlig grund för vidare mer generaliserbar forskning.

Ur den lista på 198 artiklar som till slut framkom, bedrevs sedan ett huvudsakligen strategiskt urval, där nio artiklar slutligen analyserades. Dessa listas i *Bilaga 2*. De nio slutliga artiklarna valdes med tanken att urvalet skulle innefatta olika grupper av flyktingar och asylsökande. Europeiska samt icke-europeiska flyktingar och asylsökande från olika delar av världen, i olika situationer som reflekterade det som rapporterades om i bäst möjliga mån försökte representeras. Under perioden som undersöks publicerades väldigt många artiklar om ukrainska flyktingar, likväl analyserades enbart två stycken om dem. Detta för att ge utrymme till andra grupper av flyktingar och asylsökande som det rapporterats om under perioden. Studien syftar undersöka ett tidigare utforskat ämnesområde: diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text i tidningsartiklar. Att tillföra empirisk kunskap i ett område som inte tidigare forskats i. Här blir det första steget att undersöka huruvida det föreslagna fenomenet förekommer alls. Med ett mindre antal analysobjekt i urvalet går det inte att dra slutsatser och statistiskt generalisera utifrån det, men det går att utröna huruvida diskrepanser förekommer eller ej (Esaiasson, 2012:166-167). För att kunna svara på frågeställningen rörande huruvida det finns skillnader i hur olika grupper av flyktingar framställs i bild kontra text, önskas ett varierat urval vad gäller aktörerna i artiklarna.

En medvetenhet om risken för bias i urvalet hölls utigenom processen, där en blandat strategisk och randomiserad urvalsmetod övervägdes. Till syvende och sist togs beslutet om ett strategiskt urval, med transparens i hur urvalet bedrevs. *Bilaga 1* visar 50 av de artiklar som uppfyllde kraven men inte blev analyserade. Avsikten var att analysera artiklar som direkt avhandlar och gestaltar flyktingar och asylsökare, inte exempelvis artiklar om politiska debatter kring dem, politiska val där de diskuteras et cetera. Att analysera budskap i bild och skriven text i exempelvis en artikel som enbart nämnder flyktingar och asylsökare i förbigående, med ett foto av en politiker ansågs irrelevant för studien. Dock gjordes valet av artiklar utan att på förhand ha sett på dem i allt för mycket detalj, då detta riskerade att påverka

analysprocessen. Önskan var att framför allt bildanalysen skulle kunna utföras utan full vetenskap om artikelns innehåll, för att i bästa mån efterlikna hur bilden mottas av gemene läsare.

Antalet artiklar som undersöktes hölls på förhand öppet då målet var att nå en mättnad i undersökningen. All vetenskap bör sträva efter generaliserbarhet, och den här studien söker bedriva genomförliga analyser av ett strategiskt urval för att visa på mönster i nyhetsrapporteringen (Esaiasson et al., 2019:27). Kvaliteten och djupet på analyserna prioriterades därmed framför mängden analysmaterial.

4.4 Tillvägagångssätt

Analysens redskap och tillvägagångssätt är en kombination av några olika forskares förslag på metoder. Berglez metod för kritisk diskursanalys (Berglez, 2019) kombinerad med inslag av den multimodala process Eriksson och Machin (2019:263-265) beskriver används för att analysera i huvudsak budskap i artikeltexterna. Eriksson och Machin förklarar en modell för att analysera de lexikala och visuella, semiotiska val som gjorts av textproducenten. Metoden baseras på Machins tidigare forskning. I samma bok beskriver Berglez en metod för kritisk diskursanalys (2019:239-243) vilken är utformad med avsikt att analysera just nyhetsartiklar. Berglez metod användes som tillägg i analysen då den ger mer bakgrund till den kritiska, ideologiska grunden i analysen i just textform. Eriksson och Machins visuella semiotiska analys har kombinerats med inslag från Harrison (2003) för att fördjupa analysen något. I tillägg ställs några frågor till texterna som baseras på den forskning som tidigare utförts och redovisats, framför allt om bilder av flyktingar och asylsökande och hur de skildras i foto. Dessutom kommer analysen fråga huruvida bilden tycks vara ett äldre arkivfoto eller ett nyligen taget foto av den faktiska händelsen som skildras. Det kan möjligen förekomma fall, framför allt gällande flyktingar i andra delar av världen, där journalisten inte har tillgång till foton och använder arkivfoton. Mral och Olinder (2011) avhandlar hur nyhetsredaktioner översköljs av bilder av händelser från hela världen på en daglig basis, men att många fastnar i en bildbank och aldrig köps upp eller publiceras. De menar att tidningar hellre satsar på reportage med "människor, öden, berättelser" med mer personanknytning. Att tidningsläsarna skall identifiera sig med de personer som representeras (Mral & Olinder, 2011:92). Samtliga analyser transkriberades och dokumenterades för att få mer ingående förståelse och bekantskap med materialet och för att få en bättre överblick över det samlade materialet (Eriksson & Machin, 2019:264-265).

Efter en sammanfattande beskrivning av artikeln i dess helhet, med antal ord, antal bilder, beskrivning av ingress et cetera, ställdes frågorna nedan till bild och

artikeltext. Beslutet fattades att först utföra bildanalysen innan artikeln lästs och sedan den lexikala analysen av den skrivna texten. Detta för att undersöka bilden med minst möjliga påverkan från artikeltexten, då önskan är att se på bildens egna budskap som en mottagare utan grundlig vetskap om artikelns innehåll. Bildtexten inkluderades i bildanalysen, men först efter den initiala visuella analysen. Det skall nämnas att bildanalysen är menad att se på budskap som förmedlas till läsare som inte är medvetna om hela artikelns innehåll. I och med urvalet är enbart artiklar rörande flyktingar och asylsökande inkluderade och en snabb överblick av artiklarna gjordes innan det slutliga urvalet gjordes. I och med detta är förkunskapen om bilderna större än gemene läsares. Analyserna genomfördes dock med detta i åtanke och ett medvetet försök till objektivitet gjordes i tolkningarna.

Att utföra en studie nästan uteslutande baserad på tolkning av material är utmanande vad gäller reliabiliteten. Enligt Ekström och Johansson (2019:15) är all forskning baserad på tolkningar, men de är inte alltid korrekta, oavsett hur god den grundläggande förståelsen i forskningen är. De anser att det finns en mängd regler som bör följas i tolkande forskning, däribland *intersubjektivitet*; att ett tillförlitligt resultat vilar på att flera oberoende forskare gör samma tolkning. I denna studie utförs samtliga tolkningar ur enbart en persons perspektiv, med ett försök att se materialet ur olika vinklar. Att strikt följa ett analysredskap med samma frågor i samtliga analyser bär förhoppningen att leda till ett konsekvent och pålitligt resultat. Ekström och Johansson (2019:15) anser även att tolkningar bör ha djup, och inte bara stanna vid det ytliga, vilket görs i denna studie.

Frågorna är utformade för att fördjupa förståelsen för nyhetsartikeln som analyseras, bortom det ytliga, för att blottlägga teman och underliggande diskurser. Att dyka allt djupare ner i bilderna och de skrivna texterna genom att stegvis analysera de element frågorna tar upp, gör att detaljer och samspel uppdragas som annars kan bli omedvetet förbisedda. Det bör även nämnas att samtliga analyser gjorts ur en svensk synvinkel och kontext då Aftonbladet är en svensk tidning på svenska. Om en liknande studie skulle utföras av en mer internationellt spridd tidning på exempelvis engelska, hade mer varierad mängd tolkningsvinklar behövts tas i beaktning.

Efter analysernas färdigställande bedrivs en makroanalys av resultaten, där artiklarna jämförs. Detta för att svara på den andra frågeställningen, om hurvida det finns skillnader i diskrepanser i hur olika grupper av flyktingar och asylsökande framställs i bild kontra text. Forskningsfråga nummer tre, om det går att finna andra former av diskrepanser i budskap rörande flyktingar och asylsökande i Aftonbladets artiklar, hölls relativt öppen med avsikten att induktivt fånga upp eventuella oväntade element.

4.5 Analysredskap

<p style="text-align: center;">Visuell analys (Eriksson & Machin, 2019; Harrison, 2003)</p>
<ul style="list-style-type: none">● Vad visar bilden, vad ser vi den föreställa?● Vad <i>denoterar</i> bilden? (Tidigare i uppsatsen beskrivet som den direkta, semiotiska meningen, exempelvis en sjukhuskylt).● Visar bilden en särskild händelse och plats? Pågår det något?● Vilka människor eller föremål visas?● Hur är bilden tagen, visas deltagare i närbild eller i helfigur?
<p style="text-align: center;">Tilläggsfrågor (Bleiker, 2013; Banks, 2012; Martínes Lirola, 2008; Mral & Olinder, 2011)</p>
<ul style="list-style-type: none">● Visas människor i bild som individer med tydliga ansiktsdrag eller i grupp? .● Är det främst män som avbildas, eller även kvinnor och barn?● Förekommer exempelvis färdmedel såsom båtar i bilderna?● Vad säger bildtexten, förklarar den bilden och dess kontext?
<p style="text-align: center;">Lexikal analys (Eriksson & Machin, 2019; Berglez, 2019)</p>
<ul style="list-style-type: none">● Makro- och mikrotext - vad är textens huvudtema och stöttande delteman?● Vilka deltagare skildras i texten?● Vilka ord används för att beskriva deltagarna?● Beskrivs deltagarna som personer med egen identitet, eller som en grupp eller kollektiv?● Ges deltagarna en epitet?● Vilka handlingar beskrivs?● Vem gör vad mot vem?● Under vilka omständigheter utförs handlingarna? Var, när och hur?● Vilka ord används och vilka kunde istället använts?● Ideologi - finns det subjektiva vinklar som framställs som självklara?● Vilket övergripande budskap kan texten sägas sända?

Ett ytterligare steg i analysen är den *konnotativa* analysen, där de påverkande elementen i form av idéer och värderingar söker identifieras. Olika tolkningar och perspektiv testas för att minimera risken för bias. Ett exempel på hur detta kan prövas är genom att i tolkningen placera bildliga semiotiska element i en annan kontext, eller ta bort dem helt för att se hur det kan påverka meningen (Eriksson & Machin, 2019:265).

Efter mikroanalyserna och transkriberingen av dem, utförs en övergripande makroanalys av resultaten. Detta för att hjälpa med frågeställningen huruvida det finns skillnader i hur olika grupper av flyktingar och asylsökande framställs i bild kontra text. Makroanalysen ser på resultaten rörande de olika grupperna av flyktingar och asylsökande och jämför likheter och skillnader i analysresultaten och eventuella diskrepanser som framkommit eller avsaknas.

Nyhetsartiklar är ämnade att vara så neutrala som möjligt, till skillnad från mer argumenterande genrer av medietexter som exempelvis bloggar (Berglez, 2019:236-237). Då det, enligt den kritiska diskursanalysen (CDA), är via diskurser och diverse semiotiska processer och dess representationer som ideologier uppstår, stärks och upprätthålls är det viktigt att vara medveten om på vilket vis de kan influera nyhetsrapporteringen. Såväl CDA som påbyggnaden MCDA har lagt fokus på diskurser som genusfrågor och rasism, då det är genom att blottlägga dessa diskurser och maktförhållanden som förändring kan ske (Eriksson & Machin, 2019:257-258). Ofta finns det spår av mer än en ideologi i texter, där författaren önskar uppnå en balans, och därmed inkluderar en motdiskurs (Berglez, 2019:239). I den multimodala kritiska diskursanalysen av tidningsartiklar kan det tänkas att olika diskurser framstår, kanske rentav i form av diskrepanser i budskapen mellan bild och text.

4.6 God forskningssed

Rapporten *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*, framtagen av All European Academics (ALLEA) lägger fram vad som menas med god forskningssed och -etik inom EU. Ärlighet, respekt, tillförlitlighet och ansvar anses vara de principer som eftersträvas i god forskning enligt ALLEA (ALLEA, 2018:4). Transparens och att vara ärlig och öppen med tillvägagångssätt, vad som är egen tolkning eller resultat av andras forskning et cetera är viktiga aspekter i att följa god forskningssed och är något som denna studie söker eftersträva.

4.7 Reliabilitet och validitet

För att söka säkra reliabiliteten och validiteten i studien fördes noggranna anteckningar utigenom analysprocessen. Detta för att säkra att samtliga analyser strukturerades och bedrevs på samma vis. Således undveks systematiska fel. Att följa listan på frågor och se på lexikala och visuella budskap separat, hjälpte att hålla fokus på studiens syfte att se efter diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text. Att det som teoretiskt hävdas mäts faktiskt empiriskt mäts (Esaiasson et al., 2012:57). Den vanligaste bristen i validitet tenderar att vara den mänskliga faktorn vid datainsamlandet, så försiktighet och sedan transparens i användandet av analysredskapet är essentiellt (Esaiasson et al., 2012:63). Bedrivs analyserna korrekt och utan systematiska fel, bör den interna validiteten kunna sägas vara god (Esaiasson et al., 2012:89).

4.8 Reflektioner kring metod och tillvägagångssätt

Att analysera bilder kan upplevas vanskligt då tolkningsmöjligheterna är många och olika mottagare kan tolka samma bild på olika vis. Utan explicit uttryckta budskap är bilder tvetydiga och kan väcka olika känslor hos olika mottagare (Borcher, 2013:180). Beroende på kultur och tidigare exponering för bilders semiotik, kan samma bild tolkas väldigt olika och väcka olika konnotationer hos personer med olika bakgrund (Gripsrud, 2002:105-106). I denna studie har olika perspektiv och förklaringar försökts övervägas för att söka motverka denna bias i analysen. den multimodala diskursanalysen baseras likväl på en systematisk metod som går att replikera. Viktigt är att konstant fråga sig om det finns grund för det påstående man gör i studien (Ekström & Johansson, 2019:16).

Antalet analyser som skulle utföras hölls på förhand relativt öppet, men med en ungefärlig tanke om hur många som önskade avklaras. Dock visade sig analyserna ta avsevärt mycket längre tid än väntat och färre analyser än planerat hanns med. Metoden utvecklades från att vara en kritisk diskursanalys till att bli multimodal kritisk diskursanalys med fokus på att analysera samtliga artikelbilder grundligt, så väl som artikeltexten. Extra fråga baserade på tidigare forskning lades också till. Att försöka få med samtliga aspekter är tidskrävande arbete; ett par av analyserna tog en hel dag vardera att utföra, då de är längre och innefattar en större mängd bilder. Förväntningen var att i och med att tabloidartiklarna är kortare skulle de gå snabbare att analysera, men samma mängd frågor ställde samtliga texter och på sätt och vis gjorde artiklarnas korthet att mer tid fick läggas på att uppdaga de budskap som inte explicit uttrycks. En kort och koncis artikel sammanfattar komplexa händelser som sedan får utläsas i analysprocessen och exempelvis ordval kan tyckas bära än mer

vikt än i längre texter. Det faktum att vissa texter, ofta på samma tema, var ännu kortare än andra kan tolkas som ett budskap i sig. Till syvende och sist lades mer fokus på analysernas kvalitet, grundlighet och djup än på att maximera antalet och detta i sig ledde till att mönster och fenomen uppdagades.

5. Resultat

Resultatet presenteras först med en genomgång av svaren på forskningsfrågorna, här presenteras delar av samtliga genomförda analyser. Detta följs av en redovisning av två sammanfattade exempel på genomförda artikelanalyser. Originalanalyserna är längre, flera runt tio sidor långa.

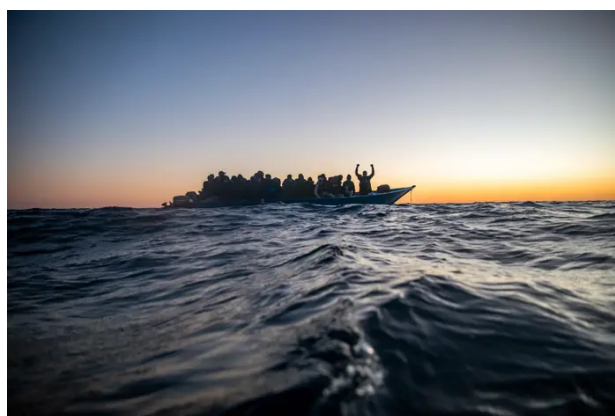
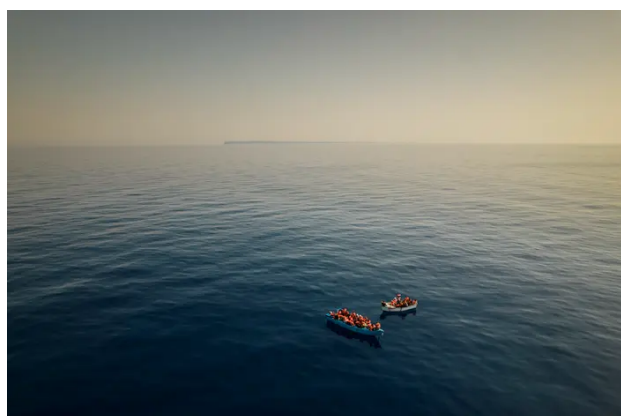
5.1 Forskningsfråga 1: diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text

I de nio analyser som genomfördes uppstod varierande resultat vad gäller diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text. Det kan dock konstateras att diskrepanser upptäcktes i sju av de nio analyserade artiklarna.

Artiklarna "På flykt undan kriget maler oron för framtiden" och "Barnen frågar efter sina pappor" avhandlar båda ukrainska flyktingars nya vardag efter rysslands invasion av Ukraina. Den förstnämnda artikeln är ett kortare personligt reportage om en man och hans familj som flytt från Kyiv till södra Ukraina och kallas därför "internflyktingar". De tre foton som används är av "privat" ursprung i form av en selfie av mannen en solig dag, ett familjeporträtt från ett födelsedagsfirande och en bild på familjen i ett trångt badrum där de söker skydd under ljudande flyglarm. Den andra artikeln avhandlar huvudsakligen ukrainska kvinnor och barn som flytt över ukrainska gränsen till Moldavien och Rumänien. Deras mottagande i länderna samt osäkra framtid avhandlas, med risker för framtida trauman framför allt hos barnen. Två av bilderna är tagna på ett tillfälligt flyktingboende i ett modernt hotell, med rader av madrasser på golvet, lekande barn och familjer i bild. Den tredje avbildar en ung kvinna med barnvagn på promenad mellan rader av tält. I dessa två artiklar tycks inga påtagliga diskrepanser i budskap finnas. Bilderna som används är i dessa två fall inte arkivbilder, utan foton av de händelser och människor som artikeltexten avhandlar, med personligt och relaterbart intryck. Artikeltexterna använder citat från relevanta personer och ett till synes empatiskt språk. Såväl bilderna samt artikeltexterna framställer flyktingarna som relaterbara individer i behov av hjälp. De kan dessutom tyckas framställas som "typiska kärnfamiljer", med fokus på föräldrar och barn, med klassiskt heteronormativa värderingar.

Två andra artiklar använder foton som inte är arkivfoton. Artikeln "600 migranter upptäckta i lastbilar" avhandlar hur 600 människor från tolv olika länder funnits inträngda i två lastbilar i Mexiko, på väg till USA. Artikeln innefattar två foton som tagits av händelsen, på plats. Det ena fotot, tagit snett ovanifrån, visar en stor mängd människor som trängs på en oklar plats. Några få ansikten syns tydligt i bild och de ser besvärade ut. Perspektivet insinuerar att gruppen är långt större än vad som visas i bild. Det andra fotot visar en maskerad polisman med skottsäker väst

och ett stort automatvapen. Tillsammans ser bilderna alena ut att visa en polisman som övervakar en stor mängd potentiellt farliga människor, men bildtexten visar att han egentligen vaktar lastbilarna de kom i. I skrift beskrivs de som utsatta och desperata människor i behov av hjälp. Textens enda citat, från en person på plats, säger: “Det fanns barn, minderåriga, jag såg gravida kvinnor, sjuka”, med tillägget att han “aldrig har sett så många migranter resa under sådana förhållanden tidigare”. Människorna framställs som utsatta i texten, men i bild framställs de däremot som en stor och okontrollerbar, ansiktslös massa som kräver polisövervakning. Budskapet sänt av bild och rubrik utan artikeltexten kan här uppfattas annorlunda från budskapet själva artikeln sänder.

Vänster foto används i artikeln “Minst 13 döda efter migrantbåtar kapsejsade” (9 april, 2022) samt “Döda migranter flöt upp på tunisisk strand” (21 mars, 2022). Fotot till höger används i artiklarna “Döda migranter sköljdes upp vid Libyens kust” (26 december, 2021) såväl som “Båt kapsejsad utanför Libyen – minst 35 döda” (16 april, 2022)

Den andra artikeln utan arkivbild, “Barn döda efter flykt från förvar”, är en kort text med ett foto från händelsen, taget av Malaysisk polis. Artikeln förklarar att 528 rohingyer, flyktingar undan religiös förföljelse i Myanmar, flytt från ett migrationsförvar i Malaysia. Som följd dödades två kvinnor, två män samt två barn; en pojke och en flicka. Ordvalen i texten kan tyckas vinklade till att sympatisera med rohingyerna. Ordet “dödades” används, vilket tillskriver mer skuld än ordet “omkom”. Rohingyaerna har “flytt” istället för exempelvis “rymt”, och polisen har sedan “frihetsberövat” dem, snarare än “fångat” eller “satt dem i förvar”. Detaljer läggs fram om de avlidna individernas kön och ålder, framför allt barnen. De kallas här heller inte “migranter” utan “personer”, “flyktingar” och “rohingyer”. Bilden som används är tagen av malaysisk polis och visar en stor grupp flyktingar som tagits tillfånga efter flykten, sittandes i ett dike. Uniformerade poliser med står på vägen över dem. Huvudsakligen män tycks synas på den gryniga bilden, med något enstaka barn, och det är omöjligt att urskilja individer eller ansikten. Bilden framstår visa en

stor grupp ansiktslösa människor som övervakas av polisen och kan antas ha begått någon form av brott. Artikeltexten beskriver flyktingarna som en utsatt grupp människor som flytt en svår situation och sedan frihetsberövats, medan bilden kan tyckas visa ett mer hotfullt budskap. Artikelrubriken “Barn döda efter flykt från förvar” samt bildtexten “Frihetsberövade rohingyer efter flykten.” kan dock tyckas minska diskrepansen i budskap något.

Övriga fem artiklar använder alla arkivbilder. Artikeln “Egyptisk polis anklagas för övergrepp” kan tyckas rymma en stor diskrepans där ytterligare ett problem framstår. Artikeltexten beskriver en händelse där sudanesiska flyktingar gripits av Egyptisk polis i Kairo till synes utan grund, varpå de tvingades utföra tungt arbete medan de blev trakasserade rasistiskt och misshandlade med batonger. En mängd av sudaneserna skall tidigare ha deltagit i protester mot denna typ av behandling, och det kan tyckas antydast att de blev gripna som straff för detta. Sudanesiska flyktingars situation i Egypten beskrivs som svår och flyktingarna som offer i behov av hjälp. Human Rights Watch arbetar för flyktingars rättigheter i landet. Bilden som används är en arkivbild, vilken avbildar sudanesiska flyktingar uppradade mot en vägg övervakade av uniformerade män. Fotot kan tolkas som att männen är gripna av poliser vilket väcker konnotationer till brottslighet. Dock förklarar bildtexten att flyktingarna räddats från en kapsejsad båt av egyptisk säkerhetspersonal. De uniformerade männen i bild anges vara “säkerhetspersonal”, så det är oklart om de är poliser, men i sammanhanget kan de framstå vara bland de anklagade poliserna i artikeln. Detta kan anses vara ytterligare ett problem i bildanvändningen här, där individer visas fram och framstår anklagade för handlingar de inte begått.

De kvarvarande fyra artiklarna avhandlar icke-europeiska flyktingar och asylsökande. Dessa artiklars händelser tar plats i Malaysia, Libyen, Turkiet och Medelhavet. Samtliga artiklar beskriver hur “migranter” omkommit eller skadats och avhandlar tragiska händelser. I “Turkiet: Fler ihjälfrusna hittade vid gränsen” har flera människor frusit ihjäl som påstådd följd av att grekisk gränspolis tvingat tillbaka dem över gränsen. Arkivbilden som här används visar en bil som kör utefter en taggtrådstoppad vägg som genom bildtexten framkommer vara den grekiska gränsen. Inga människor syns och ingenting som förmedlar vad som beskrivs som en akut situation. Den 110 ord långa artikeln “Rapporter om migrantdöd i Medelhavet” avhandlar en händelse där minst 70 “migranter” omkommit i Medelhavet och beskrivs som ännu en incident i en rad av dödsfall. Det konstateras att närmare 2000 “migranter” drunknat eller försvunnit i Medelhavet under 2020. Artikeln beskriver inga nationaliteter och kallar upprepade gånger alla dessa människor för “migranter”. Situationen beskrivs som akut och ett kort citat från en

FN-representant beskriver situationen som en "tragedi". Arkivfotot som används är taget en solig dag till havs, med ett större skepp ur fokus i horisonten och vad som enbart i artikelkontexten kan tolkas som någon form av flotte. Bildtexten lägger fokus på skeppet, ett fartyg som används av Läkare Utan Gränser för att hjälpa människor i nöd. En diskrepans här finns i att artikeltexten beskriver en akut, "tragisk" situation som drabbar tusentals människor, medan fotot är högst odramatiskt och ännu ett fall där båtar hamnar i fokus snarare än människor. Samtliga fyra artiklar med arkivfoton kan sägas följa liknande mönster, där artikeltexterna omtalar död och dramatik om utsatta människor, medan de högst odramatiska arkivbilderna kan tyckas tona ned dessa budskap.

Sammanfattningsvis tycks det förekomma diskrepanser i budskap mellan bild och skrift i Aftonbladets artiklar om flyktingar och asylsökande. Diskrepanserna varierar i dess natur, vilket kommer utvecklas ytterligare i följande stycken.

5.2 Forskningsfråga 2: Skillnader i diskrepanser mellan olika grupper

Redan i urvalsfasen blev det tydligt att det finns skillnader i hur det överlag rapporteras om olika grupper av flyktingar och asylsökande i Aftonbladets artiklar. Människor som söker ta sig över Medelhavet från Afrika och in i Europa, eller genom Turkiet in i Grekland, genom Mexiko in i USA var vanligt förekommande. Dessa människor blir i stor utsträckning kallade "migranter", även då deras nationaliteter inte framkommer och individernas grund till att lämna sina länder är okända. UNHCR (u.å.) lägger vikt i att inte frånta flyktingar deras akuta behov av hjälp genom att kalla dem migranter, och genom att kontinuerligt kalla dess människor för migranter, hopas de samman till en ansiktslös massa människor. Dessa artiklar tenderar dessutom att vara väldigt korta, runt 100-150 ord långa, med enbart ett foto, vilket den överväldigande majoriteten av tiden är en arkivbild. Flera av artiklarna som framkom hade dessutom använt samma arkivbild för att illustrera olika händelser. Majoriteten av dessa var bilder av båtar, med eller utan en mängd människor synliga, i enlighet med tidigare internationell forskning (Bleiker, 2013:399,413; Martínes Lirola, 2008:393).

I kontrast till dessa artiklar om "migranter" finns de artiklar som avhandlar europeiska, ukrainska flyktingar. Efter Rysslands invasion av Ukraina steg antalet sökträffar avsevärt, och i mars månad publicerades närmare 250 artiklar som nämner flyktingar, asylsökare eller migranter i Aftonbladet, till skillnad från det tidigare 60-90 stycken per månad. Dessa artiklar tenderar att vara längre än de om flyktingar och asylsökande utanför Europa. De analyserade artiklarna, "Barnen frågar efter sina pappor" och "På flykt undan kriget maler oron för framtiden" är båda drygt 600 ord långa, och bägge ackompanjeras av tre foton vardera. Dessa foton är dessutom inte

arkivfoton, utan avbildar de faktiska händelserna och människorna som avhandlas i artikeltexten. I dessa två artiklar förekommer inga diskrepanser i budskap mellan bild och skrift, utan flyktingarna framställs som relaterbara individer i behov av hjälp i såväl bild som skrift. Tidigare forskning har visat att attityden mot europeiska flyktingar, bland annat i Sverige, är mer positiv än mot icke-europeiska (De Coninck, 2019:1680). Detta kopplas till gestaltningen i media och befolkningens mediekonsumtion (2019:1677).

Fotot publicerades i artikeln "Barn döda efter flykt från förvar" i Aftonbladet, 20 april 2022. Taget av Malaysisk polis, förmedlat via AP/TT.

I fem av de nio analyserade artiklarna används bilder som anges vara "Arkivbild". Detta innebär alltså att fotot inte avbildar de faktiska händelserna som rapporteras, utan en bild som ansetts vara passande har valts ur ett arkiv. De fem artiklarna med arkivbilder avhandlade flyktingar och vad de kallar "migranter" utanför Europa. Två av artiklarna med foton som inte var arkivbilder, "Barn döda efter flykt från förvar" om rohingyer i Malaysia och "600 migranter upptäckta i lastbilar" om 600 människor från tolv olika länder kallade "migranter" som sökte ta sig in i USA, avhandlade också flyktingar. I bägge dessa artiklar upptäcktes stora diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text, där människorna i bild framställdes som hotfulla och ansiktslösa massor medan texten beskrev dem som offer. Bilden på rohingyerna var i tillägg tagen av Malaysisk polis, efter att de tillfångatagit flyktingarna. Artikeltexten framställer rohingyerna som oskyldiga offer och polisen som frihetsberövare, likväl används ett foto taget ur polisens synvinkel. De andra två analyserade artiklarna med foton som inte var arkivbilder var de två om ukrainska flyktingar. "Barnen frågar efter sina pappor" och "På flykt undan kriget

maler oron för framtiden” är båda längre reportage, i jämförelse med samtliga resterande artiklar och har tre foton vardera. Såväl texterna som bilderna visar fram de ukrainska flyktingarna som offer och i behov av hjälp. Barn och familjer lyfts fram och människorna görs relaterbara. I båda dessa artiklar upptäcks inga diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text.

Bildtexterna som rör arkivfoton tycks vara högst generiska. Dessa arkivfoton är allra vanligast förekommande i artiklar om icke-europeiska flyktingar och asylsökande, där de huvudsakligen kallas “migranter”. Artikeln “Minst 11 migranter drunknade när båt sjönk” avhandlar hur en båt sjunkit utanför södra Malaysiens kust, med elva drunknade och 25 saknade personer, samtliga beskrivna som “migranter” från Indonesien. Arkivfotot som använts avbildar överkroppen på en kepsbeklädd man, nära kameran och ur fokus. Han ser ner på en mobiltelefon, och bakom honom, i fokus, syns ett vågigt hav och en molnig himmel. Artikeltexten läser “Man vid strand i Indonesien”. Den enda kopplingen mellan fotot och artikelns tycks vara att fotot är taget i Indonesien, men har ingenting att göra med händelsen i fråga. Händelsen som beskrivs i artikeln är dramatisk och sorglig, medan bilden inte tycks visa någonting alls vilket kan tyckas bekräftas av den intetsägande bildtexten. Här kan tyckas att valet av bild mest grundats i att en bild måste finnas i artikeln, snarare än att bilden faktiskt ska säga något.

Resultaten här tycks indikera en skillnad i diskrepanser mellan olika grupper av flyktingar. Icke-europeiska flyktingar tycks antingen framställas mer negativt i bild än i skrift, eller inte framställas alls i bild, med en mer avdramatiserande foton. I de artiklar europeiska flyktingar och asylsökande som analyserats framstår inga diskrepanser och rapporteringen om dem framstår överlag som mer positiv och sympatisk än den om icke-européer.

5.3 Forskningsfråga 3: andra former av diskrepanser rörande flyktingar och asylsökande

Under urvalsprocessen dök det upp flera fall där samma foto använts till rapporter om helt olika händelser. Samtliga gånger rörande det icke-europeiska “migranter” och i huvudsak visade bilderna fram oidentifierbara människor i båtar. Några av artiklarna i Bilaga 1, som inte analyserats i dess helhet, använder samma foton. “Döda migranter sköljdes upp vid Libyens kust”, (26 december 2021) och “Båt kapsejsad utanför Libyen – minst 35 döda” (16 april 2022) använder samma bild. Fotot är till synes taget till havs i skymningen och visar på avstånd en större träbåt full av hopträngda människor. Bilden är mörk och båten visas i siluett på avstånd, så det är svårt att urskilja ansikten. Artiklarna rapporterar om två skilda händelser flera månader isär. “Döda migranter flöt upp på tunisisk strand” (21 mars 2022) och

“Minst 13 döda efter migrantbåtar kapsejsade” (9 april 2022) använder också samma bild. Även detta foto visar fram människor i båtar. Bilden är tagen långt ovanifrån och visar huvudsakligen vatten och himmel, med två små till synes fullsatta båtar i vattnet. Dessa två artiklar rapporterar också om helt olika händelser. Det som artiklarna har gemensamt är att de första två nämner Libyen och de andra två Tunisien. Troligt är att dessa bilder ligger under respektive sökord i bildarkivet. Artiklarna i fråga rapporterar samtliga om händelser i Medelhavet med icke-europeiska människor. De analyserade artiklarna som rörde europeiska flyktingar använde inte arkivfoton utan foton från händelsen i fråga och de lade mer fokus på individer. I sökperioden framkom inga fall av artiklar om europeiska flyktingar med samma arkivbild.

Ytterligare en skillnad rör vilka röster som blir hörda i rapporteringen. I de analyserade artiklarna om ukrainska, därmed europeiska flyktingar användes till stor utsträckning citat. I “På flykt undan kriget maler oron för framtiden” intervjuas en ukrainsk man som genom de valda citaten målar upp en bild av honom och hans familj som högst relaterbara människor. De har flytt Kyiv till södra Ukraina och oroar sig för vad som komma skall. Oron, mannens omtanke om familjen och hans vilja att kämpa för sitt land blir tydlig genom artikeln, och framför allt genom känsloladdade citat. I den andra artikeln om ukrainska flyktingar, "Barnen frågar efter sina pappor", är det liknande citat från en representant från hjälporganisationen War Child som har samma effekt. I övriga artiklar som analyserats, de som rör icke-europeiska flyktingar och asylsökare, finns som mest ett kort citat men ofta inget alls. De citat som finns kommer som regel från pressmeddelanden, inte från individer som har direkt koppling till händelserna. I artikeln “Egyptisk polis anklagas för övergrepp” nämns det att HRW intervjuat flyktingar och en lokal människorättsorganisation, men inga citat finns med i texten, trots att det kan tänkas finnas tillgängligt.

En observation gjordes om artiklarnas längd. Artiklar som avhandlar flyktingar från Ukraina tenderar ofta att vara längre. De två analyserade artiklarna var drygt 600 ord långa, och hade fler bilder. Artiklar om drunknade eller saknade människor i Medelhavet var ofta mellan 100-150 ord långa, illustrerad med en arkivbild. Avvikelsen här är en av de analyserade icke-europeiska artiklarna, vilken rörde en händelse i Mexiko med människor på väg till USAs gräns. Denna artikel var närmare 200 ord och hade två foton från händelsen. USA är ett land som ligger kulturellt nära Sverige, så det kan poneras huruvida det kan ha påverkat artikelns längd och typ av foton.

5.1 Sammanfattande analyser

Nedan följer två sammanfattade exempel på de analyser som utförts. Artikeln "*Barnen frågar efter sina pappor*", om ukrainska flyktingar i Rumänien och Moldavien och *Egyptisk polis anklagas för övergrepp*, om sudanesiska flyktingar i Egypten. Artiklarna avhandlar två olika grupper flyktingar, en europeisk i Europa och en icke-europeisk i Afrika, och publicerades två veckor isär. Först presenteras bildanalyserna då de utfördes före den lexikala textanalysen så att bilderna kunde analyseras utan påverkan av artikeltexten. Notera att ytterligare sju analyser utfördes i studien, men med anledning av utrymmesbrist presenteras enbart två stycken.

5.4.1 Exempel 1. Artikel om ukrainska flyktingar i Rumänien och Moldavien

"Barnen frågar efter sina pappor"

Publicerad 11 Mars, 2022

Artikeln är en för ämnet i Aftonbladet förhållandevis lång artikel på 601 ord med tre foton inkluderade och namngiven fotograf. De är alltså inte arkivfoton. Ofta finns bara ett foto vidlagt, så tre foton är fler än genomsnittet. Som författare anges Nyhetsbyrån TT. Artikeln har en relativt lång ingress och brödtexten är indelad med tre underrubriker. Längst ner på sidan finns även en faktaruta om den i artikeln omtalade hjälporganisationen "War Child".

VISUELL ANALYS

Bild 1

Vad bilden visar

Bilden visar ett stort rum med golvet täckt av madrasser med färgglada sängkläder i rader. I förgrunden, mitt i bilden, sitter en liten flicka, runt 6-7 år gammal, på en soffa och leker med en blond barbiedocka. I bakgrunden, ur fokus, skymtas sex stycken kvinnor sittandes och liggandes på madrasser tillsammans. Samtliga tycks sitta med telefoner, en ser ut att prata i sin mobiltelefon. Till vänster i bild syns ett trappräcke i glas. Stora fönster täcker den bakre väggen, med stora gardiner, trädetaljer och marmorliknande tapeter. Samtliga människor i bild ser europeiska ut. Till vänster i bild tycks några tomma sängplatser visas.

Vad bilden denoterar

Rummet i sig ser ut som en hotellobby eller liknande, då rummet kan tyckas väldigt stort och med storslagen inredning. De uppradade madrasserna visar att rummet tillfälligt tycks användas som bostad för en större mängd människor, vilket i sammanhanget tyder på flyktingboende.

Människor, handlingar och objekt i bild

Fotot visar fram enbart kvinnliga subjekt, varav ett är ett barn. Samtliga personer visas i helfigur, men enbart flickan är nära kameran, medan övriga subjekt är ur fokus längre bak i bild. Kvinnorna i bakgrunden framstår som en mindre grupp kvinnor, medan den lilla flickan framställs som en individ, dock utan synligt ansikte. Det kan tyckas att flickan med dockan blir en form av symbol för att visa att även barn befinner sig på platsen.

De objekt som kan tyckas göra störst skillnad i bildens budskap är madrasserna på golvet. Utan dessa kunde bilden ses som en flicka som leker i en hotellobby, med några kvinnor i bakgrunden. Madrasserna är vad som står ut i bild och tar den ur det normala. Madrasser i rad bär denotationen att en större mängd människor sover, och möjligen bor på platsen. Konnotationer kopplade till det antyder någon form av kris. Att några madrasser ännu tycks vara tomma, antyder att det väntas komma fler människor.

Även barbiedockan flickan leker med kan tyckas vara ett nämnvärt objekt i bild, då det tillför en grad av oskuldsfullhet, samt gör henne mer relaterbar i en svensk kontext, då barbiedockor är vanliga leksaker även här. Dockan gör det lättare att koppla henne samman med bekanta barn i läsares liv.

Ytterligare objekt som gör människorna på bild mer relaterbara är kvinnornas mobiltelefoner. En grupp människor som ser på sina telefoner är vanligt förekommande i den svenska vardagen.

Den lilla flickan leker med en docka, vilket kan tolkas som något hon gör i relativt avslappnat tillstånd. Kvinnorna i bakgrunden ser även de avslappnade ut, en av dem talar i telefon och de andra ser på sina telefoner. Dock kan bilden tolkas som att det pågår en form av väntan, då det framstår som något ovanligt att en grupp människor befinner sig till synes sysslolösa i ett rum med madrasser på detta vis.

Bildtext

Bildtexten läser: *En flicka leker med sin docka på ett hotell i rumänska Siret. Många som flyr Ukraina har tagit sig till Rumänien. FOTO: ALEXANDRU DOBRE/AP/TT*

Bildtexten visar att fotot är taget av en fotograf på en plats kopplad till de händelser som omtalas i själva artikeln. Bildens sammanhang förklaras, i att människorna på bild har flytt från Ukraina till rumänien och att de befinner sig på ett hotell i staden Siret. Detta är alltså ingen arkivbild som valts på måfå, utan ett foto från de faktiska händelserna som avbildar individer som är en del av händelserna som omtalas.

Konnotationer

Kvinnorna väcker familjära konnotationer, tillsammans med den lilla flickan. Flickan leker med en barbiedocka, som många små barn gör, vilket gör henne relaterbar. Det väcker oskuldsfulla konnotationer, att hon är som vilket barn som helst. raderna med madrasser antyder att det är avsevärt många fler människor som bor på platsen än vad som visas i bild. Madrasser konnoterar någon form av hem, och raderna av madrasser på golvet är ovanligt och konnoterar tillfälligt boende. De tomma sängplatserna indikerar dock att det ännu finns plats för fler människor, att fler flyktingar väntas komma.

Bild 2

Vad bilden visar

Bilden visar en stor sal med höga fönster och draperier på samtliga tre synliga väggar samt speglar och hängande dekorationer i taket. I salen syns 50-60 människor i olika åldrar utspridda; barn, vuxna och tonåringar. De tycks vara av blandade etniciteter. Golvet är täckt av rader av madrasser och sängkläder. Till vänster i bild skimtar vad som ser ut som en scen, täckt av högar med kläder och väskor. Till höger finns stolar och bord med människor sittandes. Än längre till höger, upp mot väggen, står ytterligare ett bord omgivet av kartonger med blandade saker. Människorna i bild är utspridda, vissa ligger på madrasser, somliga står och andra sitter, vissa barn leker. På vissa av madrasserna ligger pappersark som tycks läsa "FREE".

Vad bilden denoterar

Helt taget ur kontexten kan bilden tänkas vara aningens svår att tolka. Den är färgglad, rummet ser ljust och pampigt ut med dess inredning och ser ut som ett hotell eller liknande. Människorna ser relativt avslappnade ut. Vid en första anblick kunde det se ut som någon form av läger eller tillställning, även om mängden människor är ovanligt stor. Vid närmare betraktning, när exempelvis högen av saker, till vänster i bild tas i beaktning, kan intrycket tyckas bli något annat. I kontexten framstår den dock visa flyktingar i ett tillfälligt boende. Uppradade madrasser, högar med kläder - möjligen donerade, lådor med vad kan tänkas vara förnödenheter denoterar tillsammans att människorna i bilden bor i salen. Grupperna människor ser ut att vara familjer.

Människor, handlingar och objekt i bild

Huvudsakligen visar bilden barn, tonåringar och vuxna, i åldrar som får dem att framstå vara familjer. Det skymtas individer av blandade etniciteter, men majoriteten tycks vara av européiskt ursprung.

Några av människornas ansiktsdrag visas fram, men i stort avbildar fotot människorna som en grupp av människor. Grupperingarna indikerar dock att de skulle kunna vara familjer, vilket gör dem aningens mer relaterbara än exempelvis en grupp av enbart män.

Även i denna bild kan madrasserna i täta rader på golvet tyckas vara avgörande för bildens intryck. En sal full av människor utan madrasser på golvet hade givit ett intryck av att föreställa en tillställning av något slag, men madrasserna indikerar att människorna bor i salen.

Resväskorna visar att det är ett tillfälligt boende, alternativt att människorna nyss ankommit. Högen av saker till vänster i bild kan vara antingen människornas tillhörigheter, eller möjligen donerade kläder. Även dessa objekt tillför konnotationer rörande flyktingboenden.

Likt föregående bild kan det tyckas att någon form av väntan pågår. Ett rum av denna typ med rader av madrasser och en större mängd människor som står, sitter, ligger, pratar och till synes inte gör något specifikt framgår relativt onaturligt. Som att människorna befinner sig i ett vakuum. I kontexten rörande flyktingar, kan det i högsta grad tolkas som naturligt att människorna på bild, tagna ur sina vanliga vardagsliv, väntar på att veta vad framtiden har att bringa.

Bildtext

På ett hotell i den rumänska staden Siret har en balsal fyllts med sängplatser för att ge ukrainska flyktingar någonstans att sova. FOTO: ANDREEA ALEXANDRU/AP/TT. Bildtexten förklarar bildens sammanhang, var den tagits, vad som pågår och varför. Att en balsal i ett rumänskt hotell fyllts med sängplatser för att ge ukrainska flyktingar någonstans att sova. Likt föregående bild är detta inte en arkivbild utan ett foto kopplat till den faktiska händelsen som rapporteras.

Konnotationer

Det är en vacker sal, människorna tycks ha gott om kläder, till synes bekväma sängplatser och det finns aktiviteter. Blandningen och åldern på människor får det att se ut som det är huvudsakligen familjer som bor i salen, vilket gör dem mer relaterbara. Rummets utseende, människornas kläder och intrycket detta ger gör bilden och människorna relaterbara ur en svensk kontext. Detta hade kunnat vara i

Sverige. Raderna av madrasser på golvet är den detalj som står främst ut som ovanligt, och väcker konnotationer till tillfälligt boende och i kontexten kring situationen i Ukraina, förstås dessa som tillfälliga boplatser för ukrainska flyktingar.

Bild 3

Vad bilden visar

Bilden är tagen utomhus, på någon form av gräsmatta eller fält. Det tycks snöa. Till vänster i bild står en rad med blå och orange tält, i bakgrunden skymtar vita, öppna tält och till höger ytterligare orange tält. I en "korridor" mellan tälten till höger och vänster, i mitten av bilden, går en ung kvinna rakt mot kameran, med en barnvagn med ett litet barn framför sig. Hennes ansikte ser allvarligt ut. Marken är blöt och täckt av brunt gräs. Kvinnan har en röd vinterjacka med pälskrage och vit en mössa på sig. Barnet har också en vinterjacka med pälskrage, en gul mössa, napp i munnen och en filt. Till höger om kvinnan uppe mot tälten står en man, vänd emot henne. De tycks se på varandra. Han är svartklädd, med en grå mössa och håller till synes i någon form av kablar. Bakom kvinnan, ur fokus, går en man med svarta klädet med gröna högsynlighets-stripor på bröst, mage och armar.

Vad bilden denoterar

Bilden tycks vara av en ung kvinna som promenerar med sitt barn i barnvagn. Troligen är hon en kvinna som flytt och nu bor på den till synes tillfälliga flyktingförläggningen med sitt barn. Filten i barnvagnen denoterar i bildsammanhanget en snuttefilt. Raderna av tält kan i kontexten denotera att de är tillfälliga boenden för flyktingar. Mannen i bakgrunden med högsynlighetsjacka tolkas som någon som på ett eller annat vis arbetar på förläggningen.

Människor, handlingar och objekt i bild

En ung kvinna med ett barn i barnvagn, troligen hennes barn, samt tre till fyra män syns i bild. Samtliga personer är visade i helbild, men enbart kvinnan och barnet har synliga ansiktsdrag. De är centrerade i bild och ljuset tycks lägga ytterligare fokus på dem två. Kvinnan och barnet framstår som mor och barn, och männen framstår som en form av kollektiv, inte minst då man inte kan se deras ansikten. Kvinnan kan tänkas framstå som "mamma" i en form av individuell roll, men kopplad till barnet.

Viktiga föremål i bilden är bland annat tälten. Utan tälten hade bilden på kvinnan med barnvagn framstått mer som en kvinna på en vanlig promenad med sitt barn, men i kontexten och med tälten framgår det att platsen är någon form av tillfällig beboelse.

Barnvagnen är ytterligare ett viktigt objekt. Utan kvinnan och barnet hade bilden av männen bland tälten kunnat exempelvis vara en militärförläggning av något slag, men kvinnans närvaro och inte minst barnvagnen visar att civila äger tillträde till platsen.

Handlingen att gå på promenad med sitt barn är dessutom en handling föräldrar även i Sverige kan relatera till och det gör kvinnan mer relaterbar. Det framstår som att även i en svår och oviss situation så fortsätter livet och kvinnan ser efter sitt barn.

Bildtext

Tält har satts upp vid den rumänska gränsen för att kunna ta emot flyktingar från Ukraina. Det är främst kvinnor och barn som flyr då män mellan 18 och 60 år inte får lämna landet. FOTO: ANDREEA ALEXANDRU/AP/TT

Bildtexten förklarar bildens sammanhang, var den är tagen och ger kvinnan i bilden än mer bakgrund. Det är möjligt att hon och hennes barn tvingats lämna barnets far och är nu ensamma. Det framgår att bilden är tagen på plats och är direkt kopplad till händelserna som speglas i artikeln.

Konnotationer

Hade bilden visat kvinnan med barnvagnen på en gata eller någonstans utan tältet, hade det sett ut som en mamma ute på promenad, utan några konstigheter. Tältraderna tillför här symbolerna för flyktingläger. Omvänt hade bilden av tält, även med männen kvar men utan kvinnan med barnvagnen, kunnat tolkas annorlunda. Det hade då kunnat tänkas vara exempelvis en militärförläggning eller något liknande. Kvinnan gör det tydligt att civila befinner sig på platsen, inte minst kvinnor och barn, vilket väcker i kontexten konnotationer till flyktingläger. Kvinnan och barnet ser ut som de lika gärna kunde varit svenska, vilket gör dem lätta att relatera till i en svensk kontext. Det snöar och människorna har vinterkläder på sig, vilket lägger till konnotationen att det är kallt och att det gör det svårare för flyktingarna. En helt alternativ tolkning av bilden, tagen ur kontexten rörande flyktingar, migranter och asylsökande, hade kunnat vara någon annan forma av tillfällig tältbeläggning, som en cirkus eller en marknad. Men i den samhälleliga kontexten som råder, med kontinuerliga rapporter om situationen i Ukraina, tillsammans med artikelrubriken, framgår det vilken kontext bilden bör tolkas utifrån.

LEXIKAL ANALYS

Teman

Det huvudsakliga temat för artikeltexten är flyktingbarnen från Ukraina och deras utsatta läge. Artikeln avhandlar de risker som finns i att barnen kan bli traumatiserade och få stående men av vad de går igenom. Att många av deras manliga släktingar, exempelvis pappor, farbröder och morförädrar, lämnats i Ukraina för att kämpa för landet medför oro för barnen och skapar press för de mödrar som kommer ensamma med sina barn. Det väntas komma mer flyktingar och med tiden kommer de som flyr landet ha hunnit bevittna än mer traumatiserande händelser och behöva allt mer hjälp.

Underteman som berörs är hjälporganisationer, som *War Child*, och deras arbete för att såväl hjälpa flyktingarna som att undervisa lokala organisationer i hur man bäst hjälper flyktingarna. Det nämns att de ukrainska flyktingarna tycks ha blivit väl mottagna i Rumänien och Moldavien, och allt mer flyktingar väntas komma. De tidiga flyktingarna från krig har ofta någon form av plan för vart de skall ta sig vidare, men de flyktingar som lämnar konflikten senare är som regel inte bara mer traumatiserade utan även sämre förberedda.

Deltagare i texten och hur de framställs

De huvudsakliga deltagarna i texten är barnen som flytt Ukraina, tillsammans med framför allt deras mödrar. Inga specifika individer läggs fram som exempel, ingen blir intervjuad exempelvis, men de framstår likväl som en form av individer då de kallas "mammor"/"mödrar" och "barn" vilket är en grupp gemene man, inte minst i Sverige, har lätt att relatera till, snarare än exempelvis grupper som kallas "muslimer" eller "migranter". Enbart vid två tillfällen i texten kallas dessa människor för "flyktingar".

Männen som tvingats stanna kvar i Ukraina för att delta i att försvara landet beskrivs bland annat som "en pappa, en farbror, en morfar". Att mödrarna får ta hand om barnen på egen hand och barnens oro över dessa män gör dem än mer emotionellt relaterbara.

De framtida flyktingarna från Ukraina blir ytterligare abstrakta deltagare, som beskrivs som potentiellt mer traumatiserade, desperata och i behov av hjälp. Hjälporganisationer som War Child, vars representant Bart Rijs uttalar sig och citeras i artikeln, är på plats för att hjälpa flyktingarna, och förbereda för framtida flyktingar. Organisationerna framställs som hjälpsamma grupper. Länderna Moldavien och Rumänien är två ytterligare kollektiv, benämnda enbart med sina namn, men ställs i positivt ljus.

Handlingar i texten

Flykten från Ukraina, framförallt av barn och kvinnor, är handlingen som ligger till grund för artikeln. Mammor beskrivs med att de ensamma tar hand om sina barn. Barnen oroar sig för sina fäder.

Under detta, fullständigt implicit och utan att uttryckas, ligger den ryska invasionen av Ukraina. Utan den handlingen skulle ingenting i artikeln äga rum. Barnens pappor skulle inte behöva försvara landet, människor skulle inte fly. Detta insinueras dock enbart.

Så långt, (artikeln publicerad 11 mars), har människors flykt begåtts under relativt ordnade förhållanden och de har blivit väl omhändertagna i Rumänien och Moldavien.

Ordval

Enbart två gånger i artikeln kallas människorna som lämnat Ukraina för "flyktingar", och de kallas istället exempelvis "mödrar", "barn" och "kvinnor". Detta kan tyckas ge dem mer relaterbar natur, då ordet "flyktingar" förvisso bär på konnotationer av människor i behov av hjälp, men "mödrar" och "barn" i kontexten

sätter mer av ett ansikte på dem. Mödrar tar hand om barn och barn är i högsta grad något som gemene man känner empati och beskyddande känslor gentemot.

En stor del av texten består av citat, vilket innebär att själva ordvalen i många fall inte gjorts av textproducenten, men hen har likväl avgjort vilka citat som används i artikeln.

Artikeln kallar situationen i Ukraina för “kriget”, vilket i en svensk kontext kan tänkas ses som självklart, men det kunde även kallas för “konflikten”, “invasionen” eller liknande i en mer neutral klang.

Ideologier och subjektiva vinklar

Det uttrycks en självklarhet i att Europa skall stå öppet för ukrainska flyktingar. Att moldavien och Rumänien välkomnat dem väl och att många av de ukrainska flyktingarna har en plan för vart de skall ta sig vidare ut i Europa. Hade detta rört sig om flyktingar från andra delar av världen skulle troligen detta inte uttryckas som en sådan självklarhet.

En viss heteronormativitet uttrycks i det att det insinueras att samtliga barn har en pappa, eller andra framstående män, de frågar efter. Mödrarna får dra tunga lass i männens frånvaro. Ett antagande om heteronormativa kärnfamiljer kan här tyckas göras.

Ett svenskt ståndstagande syns även i benämningen av situationen som “kriget” i Ukraina. Hade artikeln exempelvis förekommit i Vitryssland hade den troligen sett avsevärt annorlunda ut.

DISKREPANSER MELLAN BILD OCH ARTIKELTEXT

I denna artikel tycks inga uppenbara diskrepanser finnas mellan text och bild. De bilder som används är tagna på plats och visar fram deltagare som beskrivs i texten, framför allt barn och kvinnor. Barnen framställs som oskyldiga offer i texten, som undrar var deras fäder är och när de kan återvända hem. I bild visas de fram som på samma oskuldsfulla vis. Artikeln avhandlar i huvudsak just kvinnor och barn och deras tillvaro sedan flykten, vilket är vad som visas till stor del i bilderna. Artikeln tycks uttrycka en oro för de ukrainska flyktingarna, men påpekar att de som ankommit Moldavien och Rumänien har det bra, vilket även framkommer i bilderna. Det som inte visas fram i bild är männen som blivit kvar i Ukraina samt temat om de framtida flyktingarna som kommer vara i behov av än mer hjälp, men detta är så långt en abstrakt tanke och svår att avbilda. De huvudsakliga deltagarna, vars situation, behov och handlingar framför allt beskrivs i artikeltexten, är kvinnorna och barnen som flytt. Det är även de som i huvudsak visas fram i bild, ur en relaterbar och sympatiframkallande vinkel.

5.4.2 Exempel 2. Artikel om sudanesiska flyktingar i Egypten

Egyptisk polis anklagas för övergrepp

Publicerad i Aftonbladet 27 mars 2022

Artikeln är avsevärt kortare än föregående exempel med 171 ord och rubriceras som “nyheter”. Den illustreras av ett foto med namngiven fotograf, *Eman Helal*, via AP/TT. En sökning på “Eman Helal Egypt” visar resultat på en frilansfotograf i Kairo. Fotot benämns även “arkivbild” och är alltså hämtad från ett arkiv och inte tagen på platsen för den rapporterade händelsen. Artikeln har en kort ingress som sammanfattar artikelinnehållet som att Human Rights Watch (HRW) anklagar egyptisk polis för godtyckliga gripanden av sudanesiska flyktingar. Som författare anges Nyhetsbyrån TT.

Vad bilden visar

Bilden visar tolv män, varav tio är uppradade mot en hög, ljus vägg och två män vända mot kameran till höger om dem. De tio uppradade männen står bortvända från kameran, vissa kan ses i profil. Bilden tycks vara tagen på kvällstid och är mörk med till synes enbart en ljuskälla på höger sida, ur bild. Männen är mörka och det är svårt att urskilja ansiktsdrag. Utan en större skärm att se bilden på blir det väldigt svårt att urskilja detaljer. De två männen till höger tycks vara arabiska, medan de andra tio ser ut att vara afrikanska. Mannen längst till höger, vänd mot kameran, ser ut att ha en beige uniform på sig. Han ser bestämt framåt och pekar ned på marken. Mannen vid hans sida, som ser yngre ut, har möjligen någons sorts uniform också, men en mörk sådan. De uppradade männen har enkla kläder på sig och de är smutsiga, täckta av någon form av ljus dam, exempelvis sand. En av människans

skjortor visar ett hål i sidan. Bilden är taget något underifrån, lite snett och kapar av de uppradade männen vid knäna.

Vad bilden denoterar

Bilden denoterar en grupp män som hålls under uppsyn av uniformerade män, troligen poliser. De kan därför tros vara misstänkta för att ha begått någon form av brott. De uniformerade männen tycks ha auktoritet över de andra männen, delvis på grund av uniformerna och delvis utifrån kroppsspråket. De uppradade männen ser afrikanska ut och poliserna arabiska, vilket får männen att se ut som invandrare av något slag.

Människor, handlingar och objekt i bild

Kombinationen av de tio uppradade männen tillsammans med de två uniformerade männen visar fram ett maktförhållande mellan de två grupperna. Utan de uniformerade männen, framför allt mannen med beige uniform, kunde bilden av de tio afrikanska männen vara nästan vad som helst. Med de uniformerade männen uppstår intrycket att männen gjort något för att bli arresterade av auktoriteter.

De enda två i bild som är vända mot kameran och vars ansikten syns är de två uniformerade männen, medan de tio uppradade männen står mestadels bortvända eller i profil och ser mot männen till höger. Mannen i beige uniform står rak i ryggen, med huvudet upp och pekar ned mot marken, i en uppmanande gest. Gesten ger ett auktoritært intryck, möjligen är det fotografen han ser på bakom kameran. Från vinkeln ser bilden ut att ha blivit tagen i smyg, så en möjlig tolkning av denna handling kan vara att mannen säger till fotografen att lägga ner kameran.

Fotot avbildar enbart män och tycks visa fram två olika grupper, de två uniformerade och auktoritära männen, och de tio uppradade männen vars ansikten är svåra att urskilja.

Händelsen som tycks avbildas vid en första anblick är att de tio männen blivit gripna av polisen, vilket väcker tanken att de begått brott. Bildtexten säger dock att männen snarare blivit räddade från en kapsejsad båt i Medelhavet. Att de två uniformerade männen är säkerhetspersonal.

Bildtext

Egyptisk säkerhetspersonal radar upp sudanesiska flyktingar som räddats från en kapsejsad båt på Medelhavet. Arkivbild.

Foto: Eman Helal/AP/TT

Bildtexten visar att fotot är en arkivbild, vilket innebär att kopplingen mellan fotot vi ser och händelsen i artikeln är oklar. Fotot avbildar inte händelsen som

omskrivs i artikeln. Bildtexten förklarar fotots sammanhang, vilka männen i bild är, vad som hänt och att det hänt i Egypten.

Konnotationer

Sättet på vilket männen är uppradade mot väggen av uniformerade män får dem att se ut som att de håller på att bli gripna. Det kan tyckas att de tio uppradade männen framställs aningens som en hotfull massa. En annan tolkning vore att de faktiskt har blivit räddade och väntar på att bli registrerade av lokala myndigheter. Dock gör kameravinkeln, kläderna och männens samt polisernas uppsyn detta till en mindre omedelbar tolkning. Man kan tänka sig att om exempelvis filter eller liknande runt axlarna på männen skulle avbildas om detta var en räddningsaktion med flyktingarnas intresse i fokus. Männen till höger har uniform och står med bestämda kroppsspråk och tolkas som auktoritära, medan de uppradade männen ser mindre ut. En av dem står med handen på huvudet, som i oro. En annan står med handen i sidan, lutad mot väggen, som att han har ont.

En annan möjlig tolkning av bilden och dess ursprungliga syfte, kan vara att visa fram situationen överlag, att sudaneser anländer i Egypten via båt och omhändertas av lokala myndigheter. Bildvinkeln och att den uniformerade mannen kan tolkas som att han instruerar fotografen att lägga ner kameran får det att framstå som att auktoriteterna inte vill att detta ska dokumenteras.

LEXIKAL ANALYS

Temat

Huvudtemat i artikeln är hur sudanesiska flyktingar i Egypten blir behandlade av polisen och statliga myndigheter i Kairo. Det direkt stöttande undertemat är händelsen som beskrivs i artikeln, det vill säga vad som kallas det "godtyckliga gripandet" av en stor mängd sudanesiska flyktingar i december och januari.

Vidare tema är att Human Rights Watch (HRW) driver en kamp mot behandlingen av flyktingarna och uppmanar egyptiska åklagare att utreda händelsen.

Flera av de sudaneser som gripits anges ha deltagit i aktivisters protester mot hur de behandlas i Egypten, och texten tycks antyda att detta är grunden till gripandet.

Som bakgrund nämns även konflikten i Sudan och mängden sudanesiska flyktingar som befinner sig i Egypten tillsammans med misstankar om den egentliga, mycket högre siffran.

Deltagare i texten och hur de framställs

Huvuddeltagarna i texten är de sudanesiska flyktingarna som gripits och blivit utsatta för trakasserier och våld. De framställs som offer för rasistiska handlingar, inklusive godtyckligt gripande av polisen, misshandel och verbala trakasserier. Det nämns att flera av dem skall ha deltagit i demonstrationer mot behandlingen av dem. Vidare framställs de som en grupp, och blir kontinuerligt enbart kallade "sudanesiska flyktingar" eller "de gripna". Valet att beskriva dem som "de gripna" kan tyckas väcka kriminella konnotationer. Inga individer citeras eller får uttala sig i texten. Överlag framställs de som offer, men utan att få någon form av individualitet. Det kan tyckas att det avslutande stycket, som beskriver mängden flyktingar i Egypten, vidare hopar samman dem som en stor, ansiktslös massa.

Den egyptiska polisen, kontinuerligt kallade för "polisen" eller "poliserna" framställs som förövare som utsatt de sudanesiska flyktingarna för rasistiska handlingar. HRW, som framställs som människorättskämpar som slåss för flyktingarnas rättigheter, kräver att egyptiska myndigheter sätter poliserna till svars.

Handlingar i texten

Den egyptiska polisens handlingar beskrivs som rasistiska och fel. De ska ha gripit flyktingarna utan god grund, tvingat dem till hårt fysiskt arbete, misshandlat och trakasserat dem. Det antyds i texten att detta skett vid mer än ett tillfälle i Kairo, i slutet av december och början av januari.

Flyktingarna har snarare utsatts för handlingar än begått dem, utöver nämmandet av deltagandet i demonstrationer.

Ordval

Artikeln använder inte paraplybegreppet "migranter" utan kallar sudaneserna för flyktingar och asylsökande. Dock beskrivs de även som "de gripna", vilket riskerar att få dem att låta skyldiga till brott. I artikeltexten beskrivs polisen som förövare, men de uniformerade männen i bild beskrivs i bildtexten som "säkerhetspersonal" som "räddat" flyktingarna. Bilden kommer inte från händelsen i fråga och dessa ordval krockar utan vidare förklaring av detta faktum.

Ideologier och subjektiva vinklar

Den korta texten är skriven på ett relativt neutralt vis, men den huvudsakliga ideologin som yttras kan sägas vara antirasism. Den egyptiska polisens handlingar fördöms som rasistiska och fel. Enbart HRW och genom dem människor på plats som intervjuats får uttala sig, vilket innebär att egyptiska polisen inte får uttala sig.

DISKREPANSER MELLAN BILD OCH ARTIKELTEXT

Bilden som använts ser ut att avbilda ett gripande, men bildtexten förklarar att de sudanesiska flyktingarna på fotot varit ombord på en kapsejsad båt och tas om hand av "säkerhetspersonal". Artikeln avhandlar alltså ett gripande av sudanesiska flyktingar medan bilden som använts visar något annat, men framstår visa ett gripande. Här finns en stor diskrepans. Det kan tyckas att bilden i sammanhanget här hävdas visa något den inte visar och att männen i bild framställs som gripna av polisen. De uniformerade männen i bild framstår dessutom vara de omtalade poliserna i artikeln, vilka begått trakasserier och misshandel. Enbart bildtexten visar att så inte är fallet. I artikeltexten framställs "polisen" som förövare, medan i bildtexten beskrivs de uniformerade männen som en form av hjältar som "räddat" flyktingarna.

Vidare är artikeln skriven på ett vis som får flyktingarna att framstå som offer, att de gripits utan god grund och blivit utsatta för våld och rasistiska trakasserier. Polisen beskrivs som de som utsatt flyktingarna för dessa hemska handlingar, men likväl framstår flyktingarna i bilden som de kriminella som gripits av de auktoritära poliserna. I svensk kontext väcker polisen i huvudsak konnotationer till lagen och laglydighet, där flyktingarna i bild därför framstår som kriminella. Att detta inte är vad som pågår på bilden framgår enbart genom bildtexten.

6. Diskussion

6.1 Nyhetsbyrån TT

En till synes viktig insikt som framkom under analysprocessen är att en överväldigande majoritet av de artiklar som publicerats av Aftonbladet på ämnet flyktingar och asylsökande inte är skrivna av journalister på Aftonbladet utan kommer från Nyhetsbyrån TT. Samtliga analyserade objekt uppdagades i efterhand vara producerade av dem snarare än Aftonbladet. Internetsökningar visade att i flera fall identiska artiklar har publicerats av bland annat Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten och SVT Nyheter. TT har även en bildbank med arkivfoton som kan användas av journalister, vilken frekvent tycks användas av Aftonbladet. Bland alla artiklar som uppfyller sökkriterierna Aftonbladet publicerat under perioden, är alltså en enorm majoritet producerade av Nyhetsbyrån TT. I studiens förarbete studerades tidigare internationell forskning som sett på tabloiders gestaltning av flyktingar. Att så många artiklar inte de facto är skrivna och illustrerade av Aftonbladet och att samma artiklar publicerats av andra tidningar, däribland dagstidningar, kan här tyckas högst relevant att notera. Detta betyder även att de analyserade artiklarna når fler än Aftonbladets läsare, via andra tidningars webbupplagor. Det refererades till Strömbäck, Andersson och Nedlund (2017:39) i forskningsöversikten, då de menade att rapporteringen i svenska kvälls- och dagstidningarna på ämnet invandring inte skiljer sig avsevärt i hur negativt vinklad den är. Frågan är huruvida det faktum att Nyhetsbyrån TT tycks ligga bakom artiklar på ämnet publicerade i såväl dags- som kvällstidningar påverkar detta faktum.

Vidare tål det att diskuteras vad det säger om Aftonbladets nyhetsvärderingar och prioritering av frågor rörande flyktingar och asylsökande att en så liten andel av deras artiklar på ämnet faktiskt producerats av dem själva. Det kan ifrågasättas huruvida de reflekterar en realistisk bild av världsläget, eller om de prioriterar att publicera mer utförligt material om sådant som säljer bättre. I transparensens namn skall här nämnas att det var först sent i analysprocessen som det lades märke till att samtliga analysobjekt producerats av TT. Dock kommer en så stor andel av artiklarna i urvalet från Nyhetsbyrån TT, att detta efter övervägande likväl upplevdes som ett representativt urval, då det faktiskt representerar det material läsare mottar från Aftonbladet på det aktuella ämnet.

6.2 Begreppsanvändning

En observation som gjorts rör begreppsanvändningen. UNHCR (u.å.) anser, som tidigare nämnts, att det är viktigt att hålla isär begreppen när det rör exempelvis flyktingar och migranter. Flyktingar och asylsökande har rättigheter som de riskerar att förlora i allmänhetens ögon om de kallas "migranter". De artiklar som kommit fram i studien, inklusive de som inte slutligen blev analyserade, använder väldigt ofta begreppet "migranter" redan i rubriken. Detta även om de avhandlar en större mängd människor, ofta av varierande nationaliteter, där möjligheten är stor att en del av människorna i gruppen är flyktingar. Ett kontinuerligt användande av begreppet "migranter" minimerar dessa människors behov av och rätt till hjälp (UNHCR, 2015:15; Blinder & Allen, 2016:23). Tillsammans med likaså kontinuerligt bruk av bilder på grupper av oidentifierbara människor, ofta i båtar, upprätthåller och kan tänkas driva vidare diskurser om människor på flykt som ytterligare ansiktslösa och icke-relaterbara främlingar.

Samtliga fyra artiklar med arkivbilder där artikelns budskap tycktes avdramatiseras av fotot handlade om icke-europeiska flyktingar och asylsökande utanför Europa. De fyra artiklarna som inte analyserats men som redovisades ha använt samma foton faller under samma kategori. Dessa artiklar är till synes alltid korta i skrift och använder arkivbilder, ofta utan tydlig koppling till händelsen som beskrivs. Vidare avhandlade de händelser rörande flyktingar i mer avlägsna delar av världen, som Libyen och Tunisien. Det kan poneras att dessa bilder används om och om igen och i och med den exponering de fått har de förankrats i den semiotiska koden för flyktingar i bild. Ju oftare en sådan bild används, desto mer upprätthålls denna idé och syn på flyktingar. Tidigare forskning har hävdats att båten används, i både bild och skrift, tillsynes som metaforer för flyktingarnas resa, men även som ett sätt att göra dem till en ansiktslös massa (Bleiker, 2013:413; Gabrielatos & Baker, 2008:28-30; Martines Lirola, 2008:392). Det tål att diskuteras huruvida nyheter om exempelvis "migrantdöd i Medelhavet" blivit så vanligt förekommande att de på sätt och vis blivit standardiserade i sin utformning. Analysresultaten tycks i många fall bekräfta vad tidigare internationell forskning visat, framför allt rörande icke-europeiska flyktingar och asylsökande. Den frekventa förekomsten av båtar och fokus på farkoster i rapporteringen, bilder av människor i grupp, framför allt män, ofta utan synliga ansiktsdrag och bilder tagna på avstånd är alla avhandlade i tidigare forskning och förekommer uppenbarligen även i Sverige.

6.3 Metodval och utförande

I efterhand kan några aspekter av studien tänkas ha utförts annorlunda. För det första hade det varit möjligt att istället använda kritisk diskursanalys på artikeltexterna och utföra en ren socialsemiotisk analys av bilderna. Aftonbladets webbupplaga har ett ganska enkelt upplägg där de flesta artiklarna ser mer eller mindre likadana ut med samma fonter, huvudsakligen med foton på toppen av sidan och med annonser utspridda över uppslaget. Att analysera artiklarna utifrån multimodal teori, där samtliga visuella val tas i beaktning, kan tyckas överflödigt när en sådan mall följs i samtliga artiklar. Dock är den multimodala kritiska diskursanalysen en vidareutveckling av den kritiska diskursanalysen, och element från traditionell kritisk diskursanalys inkluderades i analysredskapet tillsammans med frågor baserade på tidigare semiotisk forskning. Syftet i studien krävde att bilder och text analyserades var för sig, vilket de blev med den valda metoden.

För det andra är till viss del urvalet en aspekt som kan upplevas svår att exakt replikera. De satta sökkriterierna ledde till närmare 600 resultat, vilka sedan sållades genom att läsa rubrik och ögna igenom artikeln för att avgöra huruvida artiklarna avhandlade flyktingar eller asylsökande, eller enbart nämnde dem i förbigående. Här finns det risk för att så väl bias som misstag förekommit. Dock uppskattades det ganska tydligt huruvida var artikel levde upp till kriterierna eller ej, men att upprepa urvalet exakt av framtida forskare med andra tolkningsramar skulle kunna vara vanskligt.

För det tredje och för den fulla transparensens skull det nämnas att ett oväntat hinder i analysprocessen var den emotionella och psykiska inverkan den haft på undertecknad. En kvalitativ studie som avser att på djupet analysera nyheter fokuserade på ett ämne som flyktingar och asylsökande innebär kontakt med en enorm mängd emotionellt tungt material. Sökandet genom hundratals rubriker, bilder och artiklar rörande svåra ämnen, följt av djupgående analyser av urvalet har haft en starkare effekt än väntat. Detta kan ha påverkat den slutliga mängden analysobjekt som undersökts något, då pauser fick tas med jämna mellanrum för att försäkra inte bara det personliga välmåendet, men även att dessa emotioner inte skulle påverka tolkningarna av materialet. Objektivitet eftersträvades, vilket kräver ett klart sinne. I efterhand hade det kunnat vara en god idé att inte utföra studien på egen hand då det både blir isolerat att göra detta arbete på egen hand och det innebär även att en mer begränsad mängd material hann analyseras utifrån enbart ett tolkningsperspektiv.

Frågan är huruvida en teoretisk mättnad helt uppnåddes eller om bristen på tid gjorde att detta inte helt hann nås. I urvalsprocessen, där mycket tid lades på att se igenom hundratals artiklar, uppfattades mönster om än utan djupare analys av

artiklarna. Dessa gav en stark känsla att det finns mer att upptäcka och blottlägga än vad den här studien hunnit med.

6.4 Vidare forskning

Studien ämnade undersöka en lucka i forskningen och söka se om diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text äger rum. Resultatet tycks indikera att så är fallet och möjligheterna till vidare forskning tycks vara många, bland annat möjligheten att forska i eventuella effekter av fenomenet.

I och med digitaliseringen och sociala mediers starka framväxt sprids nyheter på nya vis och i sociala medier möts människor i huvudsak av artiklars bild och rubrik. Om så är att diskrepanser finns i själva artikeltextens budskap och faktiska mening och den bild och rubrik som sprids, är risken att mottagare ser detta och skapar sig en uppfattning som inte stämmer med de fakta som presenteras i artikeltexten. Frågan är hur stor inverkan detta har på spridningen av desinformation. Om mottagare ser bild och rubrik och skapar sig en uppfattning, för att sedan lämna kommentarer i kommentarsfältet utan att ha läst artikeln, riskerar detta att grundlösa påståenden och idéer sprids. I fall av negativ vinkling mot flyktingar och asylsökande, kan det leda till vidare polarisering.

Detta leder även till möjligheten att se på diskrepanser mellan bild tillsammans med artikelrubrik och artikeltext. Denna studie såg på artikeltext och bild, men vidare forskning skulle med fördel se på kombinationen av rubrik och bild då de är vad många mottagare först möter, och vad som sprids när artiklar delas.

Ett ytterligare forskningsområde som kan tyckas framträda utifrån denna studie är jämförelsen av diskrepanser i budskap som sänds av artiklar, skriven text och bild, rörande olika grupper av flyktingar. Intressant vore även att se på hur diskrepanser i budskap ser ut rörande flyktingar före och efter att de ankommit till landet. Exempelvis utifrån det rådande läget i Ukraina, där två av de analyserade artiklarna avhandlar ukrainska flyktingar, en om internflyktingar och en om flyktingar i Ukrainas närområde. De artiklarna visade inga diskrepanser i budskap, men frågan är huruvida rapporteringen förändras när flyktingarna ankommit Sverige. Samma fråga väcks i huruvida diskrepanser i rapporteringen om icke-europeiska flyktingar förändras på samma vis. Händelser avdramatiseras till synes genom bildval i rapporter om flyktingar annorstädes, men intressant vore att se om så även är efter att de anlät i Sverige.

Vidare vore det intressant att utföra kvalitativa intervjuer med journalister för att undersöka hur de tänker rörande kopplingen mellan bild och text. Möjligt är att i dagens snabba nyhetsmiljö är foton något som ofta ses som något som ska generera "klick" än något som ska representera händelsen och människorna i texten. Att att se

på huruvida journalister är medvetna om de möjliga konsekvenserna som kan komma av deras val av bilder upplevs därför viktigt. Här skulle det kunna framkomma huruvida de diskrepanser som framkommit genom studien har gjorts oavsiktligt utan medvetenhet, eller om det ligger en avsikt bakom det hela.

Intressant vore även att se vidare på användningen av Nyhetsbyrån TTs artiklar och dess bilder. Resultatet av denna studie indikerar att artiklar publicerade i Aftonbladet men uppenbarligen producerade av TT innehåller diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text. I och med att dessa artiklar publiceras även i andra tidningar, inklusive dagspressen, förekommer dessa diskrepanser även i andra svenska tidningar, med Nyhetsbyrån TT som gemensam nämnare. Det kan tyckas att det faktum att TTs artiklar är så vanligt förekommande på ämnet flyktingar och asylsökande innebär att de på sätt och vis styr nyhetsdiskursen om dessa grupper. Det blir en till synes ensidig nyhetsrapportering om ett komplext ämne. Frågan är också hur många andra ämnen deras artiklar är vanligt förekommande kring. Det vore intressant och relevant att se närmare på vilken inverkan Nyhetsbyrån TT har på nyhetsrapporteringen överlag.

7. Slutsats

Studiens syfte var att undersöka eventuella diskrepanser i budskap mellan bild och skriven text i Aftonbladets artiklar om flyktingar och asylsökande, utifrån multimodal kritisk diskursanalys och socialsemiotik. Forskningsfrågorna löd: 1) Finns det diskrepanser i hur Aftonbladet framställer flyktingar och asylsökande i bild och skriven text?, 2) Finns det skillnader i diskrepanser i hur olika grupper av flyktingar och asylsökande framställs i bild kontra text, exempelvis europeiska och icke-europeiska flyktingar och asylsökande? och 3) Går det genom studien att finna andra former av diskrepanser i bild och skriven text rörande flyktingar och asylsökande i Aftonbladets artiklar?

Den tidigare forskningen har rört i huvudsak gestaltning av flyktingar och asylsökande i skrift respektive text separat, med få studier som sett på kombinationer av de två. Ingen tidigare forskning har sett på diskrepanser i budskap mellan bild och skrift i artiklar på ämnet, eller skillnader i diskrepanser mellan olika grupper av flyktingar. Studien och dess analysredskap grundade sig i den multimodala kritiska diskursanalysen blandat med traditionell kritisk diskursanalys, med inslag av socialsemiotik kopplad till tidigare forskning på ämnet mediegestaltning av flyktingar och asylsökande.

Resultatet av studien bekräftar att det förekommer diskrepanser i de budskap som förmedlas i bild och skriven text i Aftonbladets artiklar om flyktingar och asylsökande. Dessa diskrepanser tycks förekomma i olika former, huvudsakligen att bilder sänder antingen negativa budskap som inte förmedlas i text eller att de är så neutrala att de tonar ner akuta situationer. Vidare indikerar resultatet att det även förekommer skillnader i hur dessa diskrepanser ser ut mellan framför allt icke-europeiska och europeiska flyktingar och asylsökande. En till synes viktig men oväntad upptäckt i studien var den vida användningen av färdigproducerade artiklar från Nyhetsbyrån TT på ämnet. Dessa identiska artiklar sprids inte bara i Aftonbladet utan genom många andra nyhetskällor vilket riskerar leda till ett ensidigt rapportering.

Mönster framstod i att artiklar beskriver akuta och tragiska historier om framför allt icke-europeiska flyktingar och asylsökande, där bilderna antingen framställer dem som en ansiktslös massa eller inte visar fram dem alls utan fokuserar på framför allt deras farkoster. I artiklar om europeiska flyktingar och asylsökande tycks inte dessa diskrepanser förekomma utifrån de analyser som gjorts och artiklarna överlag var mer personliga och sympatifyrakande än de om icke-européer.

Det framkom att i artiklar om icke-europeiska flyktingar används samma bilder upprepade gånger, ofta med människor i grupp i båtar. Den kontinuerliga exponeringen av detta riskerar att förankra allmänhetens bild av flyktingar och asylsökande som en ansiktslös massa. Att dessa människors röster dessutom sällan får höras i rapporteringen genom citat och att artiklar om icke-europeiska flyktingar ofta är överlag kortare är ytterligare en observation i studien.

Den utomvetenskapliga vikten i denna studie ligger bland annat i att se på huruvida nyhetsrapporteringen idag riskerar att sända budskap, avsiktligt eller oavsiktligt, som kan orsaka desinformation och polarisering på ämnet flyktingar och asylsökande. I och med digitaliseringen är det lättare än någonsin att sprida vidare information och med det omedelbara intryck bilder gör är risken att rapporteringen förvrids genom eventuella diskrepanser i budskap.

Ur ett inomvetenskapligt perspektiv lägger studien en grund för vidare forskning och visar att det undersökta fenomenet förekommer och indikerar hur det kan se ut. I och med digitaliseringen utvecklas journalistiken snabbt och forskning har visat på växande fokus på bilder och därmed bildens retorik. Studien har visat såväl att fenomen presenterade i tidigare forskning förekommer även i Sverige, samt att diskrepanser i budskap förekommer i olika former. Att en och samma källa, Nyhetsbyrån TT, tycks ligga bakom en stor del av rapporteringen på ämnet är därtill något som kan tyckas viktigt att studera vidare.

8. Referenslista

- Aftonbladet. (2021). *Svindlande 4 miljoner läsare varje dag – tack för att du vill vara med*.
<https://www.aftonbladet.se> Hämtad 13.05.22.
- ALLEA. (2018). *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*. [ALLEA](#)
- Banks, James. (2012). Unmasking deviance: The visual construction of asylum seekers and refugees. *Critical Criminology*, 20(3), 293–310.
<http://dx.doi.org/10.1007/s10612-011-9144-x>
- Barker, Chris., & Galasiński, Dariusz. (2001). *Cultural studies and discourse analysis: A dialogue on language and identity*. London: SAGE Publications Ltd.
- Berglez, Peter. (2019). Kritisk diskursanalys. I Bengt Johansson (Red.), *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. (upplaga 3:2 s. 225-254). Lund: Studentlitteratur AB.
- Blair, J. Anthony. (2004). The rhetoric of visual arguments. I C. A. Hill & M Helmers (Red.), *Defining Visual Rhetorics*. (s. 41–62). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum. http://dx.doi.org/10.1007/978-94-007-2363-4_19
- Bleiker, Roland., Campbell, David., Hutchinson, Emma., & Nicholson, Xzarina. (2013). The visual dehumanisation of refugees. *Australian Journal of Political Science*, 48(4), 398–416. <https://doi.org/10.1080/10361146.2013.840769>
- Blinder, Scott., & Allen, William L. (2016). Constructing immigrants: Portrayals of migrant groups in British national newspapers, 2010–2012. *International Migration Review*, 50(1), 3–40. <https://doi.org/10.1111%2Fimre.12206>
- Borcher, Timothy A.(2013). *Persuasion in the Media Age*. (3 uppl.). Long Grove, IL: Waveland Press, Inc.
- Cambridge Dictionary. (u.å.). *Tabloid*. <https://dictionary.cambridge.org>
- Caviedes, Alexander. (2015). An emerging ‘European’ news portrayal of immigration? *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41(6), 897–917.
<http://dx.doi.org/10.1080/1369183X.2014.1002199>

- Chong, Dennis., & Druckman, James N. (2007). Framing Theory. *Annual Review of Political Science*, 10(1), 103-126.
<http://dx.doi.org/10.1146/annurev.polisci.10.072805.103054>
- Dahl, Trine., & Fløttum, Kjersti. (2017). Verbal–visual harmony or dissonance? A news values analysis of multimodal news texts on climate change. *Discourse, Context & Media*, 20(2017), 124-131. <http://dx.doi.org/10.1016/j.dcm.2017.09.003>
- Dagens Nyheter. (2020). *Dagens Nyheter slår rekord i antal prenumeranter*.
<https://www.dn.se> Hämtad 13.05.22.
- De Coninck, David. (2019). Migrant categorizations and European public opinion: Diverging attitudes towards immigrants and refugees. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(9), 1667-1686.
<https://doi.org/10.1080/1369183X.2019.1694406>
- Eberl, Jakob-Moritz., Galyga, Sebastian., Lind, Fabienne., Heidenreich, Tobias., Edie, Rachel., Boomgaarden, Hajo G., Herrero Jiménez, Beatriz., Gómez Montero, Eva Luisa., & Berganza, Rosa. (2019). *European media migration report: How media cover migration and intra-EU mobility in terms of salience, sentiment and framing*. REMINDER.
<http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.36661.01760>
- Eberl, Jakob-Moritz., Meltzer, Christine E., Heidenreich, Tobias., Herrero, Beatrice., Theorin, Nora., Lind, Fabienne., Berganza, Rosa., Boomgaarden, Hajo G., Schemer, Christian., & Strömbäck, Jesper. (2018). The European media discourse on immigration and its effects: a literature review. *Annals of the International Communication Association*, 42(3), 207-223.
<https://doi.org/10.1080/23808985.2018.1497452>
- Ekström, Mats., & Johansson, Bengt. (Red.) (2019).. *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. (upplaga 3:2). Lund: Studentlitteratur AB.
- Eriksson, Göran., & Machin, David. (2019). Multimodal analys av audiovisuell kommunikation. I Bengt Johansson (Red.), *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. (upplaga 3:2 s. 255-276). Lund: Studentlitteratur AB.

- Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik., & Wängnerud, Lena. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (4 uppl.). Nordstedts Juridik.
- Gabrielatos, Costas., & Baker, Paul. (2008). Fleeing, sneaking, flooding: A corpus analysis of discursive constructions of refugees and asylum seekers in the UK press, 1996–2005. *Journal of English Linguistics*, 36(1), 5–38. <http://dx.doi.org/10.1177/0075424207311247>
- Gazzaniga, Michael S. (1998). *The mind's past*. (1 uppl.). Los Angeles: University of California Press.
- Genosko, Gary. (2016). *Critical semiotics theory: From information to affect*. London: Bloomsbury.
- Geschke, Daniel., Sassenberg, Kai., Ruhrmann, Georg., & Sommer, Denise. (2010). Effects of linguistic abstractness in the mass media: How newspaper articles shape readers' attitudes toward migrants. *Journal of Media Psychology: Theories, Methods, and Applications*, 22(3), 99-104. <http://dx.doi.org/10.1027/1864-1105/a000014>
- Gripsrud, Jostein. (2002) *Understanding media culture*. New York: Oxford University Press.
- Hallin, Daniel C., & Mancini, Paolo. (2004). *Comparing media systems: Three models of media and politics*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511790867>
- Harrison, Claire. (2003). Visual social semiotics: Understanding how still images make meaning. *Technical Communication*, 50(1), 46-60.
- Khosravinik, Majid. (2010) The representation of refugees, asylum seekers and immigrants in the British newspapers: A critical discourse analysis. *Journal of Language and Politics*, 8(3), 1–29. <http://dx.doi.org/10.1177/0957926509104024>
- Kress, Gunther. (2010) *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. New York: Routledge

- Lucaites, John Louis., & Hariman, Robert. (2001). Visual rhetoric, photojournalism, and democratic public culture. *Rhetoric Review*, 20(1/2), 37-42.
- Machin, David. (2013). What is multimodal critical discourse analysis? *Critical Discourse Studies*, 10(4), 347-355.
<https://doi.org/10.1080/17405904.2013.813770>
- Machin, David., & Mayr, Andrea. (2012). *How to do critical discourse analysis: A multimodal introduction*. SAGE Publications.
<https://doi.org/10.1177/0957926509104024>
- Martínez Lirola, Maria. (2006) A critical analysis of the image of immigrants in multimodal texts. *Linguistics and the Human Sciences*, 2(3), 377–397.
<http://dx.doi.org/10.1558/lhs.v2i3.377>
- Meyer, Richard. (2015). Public execution, Sing Sing prison, 1928. I Jason E. Hill & Vanessa R. Schwartz (Red). *Getting the picture: The visual culture of the news*. (1 uppl. s. 48-51). London: Bloomsbury Academic.
- Mral, Brigitte., & Orlander, Henrik. (2011). *Bildens retorik: I journalistiken*. Stockholm: Nordstedt.
- Strömbäck, Jesper., Andersson, Felicia., & Nedlund, Evelina. (2017). *Invandring i medierna: Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010-2015?*
[Invandring i medierna](#)
- Theorin, Nora., & Strömbäck, Jesper. (2019). Some media matter more than others: Investigating media effects on attitudes toward and perceptions of immigration in Sweden. *International Migration Review*, 54(4), 1-27.
<https://doi.org/10.1177/0197918319893292>
- Thwaites, Tony., Davis, Lloyd., & Mules, Warwick. (2002). *Introducing cultural and media studies: A semiotic approach*. Hampshire: Palgrave.
- Tyner, Kathleen. (1998). *Literacy in a digital world: Teaching and learning in the age of information*. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781410601971>

UNHCR. (2015). *Press coverage of the refugee and migrant crisis in the EU: A content analysis of five European countries*. Cardiff School of Journalism, Media and Cultural Studies. [UNHCR](#)

UNHCR. (u.å.). *UNHCR Emergency Handbook*. [UNHCR Emergency Handbook](#)

Van Gorp, Baldwin., Hendriks Vettehen, Paul., & Beentjes, Johannes W.J. (2009). Challenging the frame in the news: The role of issue involvement, attitude, and competing frames. *Journal of Media Psychology: Theories, Methods, and Applications*, 21(4), 161-170. <http://dx.doi.org/10.1027/1864-1105.21.4.161>,

van Leeuwen, Theo. (2005). *Introducing social semiotics*. New York: Routledge.

Örnebring, Henrik., & Jönsson, Anna Maria. (2004). Tabloid journalism and the public sphere: A historical perspective on tabloid journalism. *Journalism Studies*, 5(3), 283-295. <http://dx.doi.org/10.1080/1461670042000246052>

8.1 Analysobjekt

TT. (21 november 2021). 600 migranter upptäckta i lastbilar. *Aftonbladet*.
[600 migranter upptäckta i lastbilar](#)

TT. (15 december 2021). Minst 11 migranter drunknade när båt sjönk. *Aftonbladet*.
[Minst 11 migranter drunknade när båt sjönk](#)

TT. (10 januari 2022). Över 600 migranter gripna i Libyen. *Aftonbladet*.
[Över 600 migranter gripna i Libyen](#)

TT. (3 februari 2022). Turkiet: Fler ihjälfrusna hittade vid gränsen. *Aftonbladet*.
[Turkiet: Fler ihjälfrusna hittade vid gränsen](#)

TT. (11 mars 2022). "Barnen frågar efter sina pappor". *Aftonbladet*.
["Barnen frågar efter sina pappor"](#)

TT. (17 mars 2022). Rapporter om migrantdöd i Medelhavet. *Aftonbladet*.
[Rapporter om migrant död i Medelhavet](#)

TT. (19 mars 2022). På flykt undan kriget maler oron för framtiden. *Aftonbladet*.

[På flykt undan kriget maler oron för framtiden](#)

TT. (27 mars 2022). Egyptisk polis anklagas för övergrepp. *Aftonbladet*.

[Egyptisk polis anklagas för övergrepp](#)

TT. (20 april 2022). Barn döda efter flykt från förvar. *Aftonbladet*.

[Barn döda efter flykt från förvar](#)

9. Bilaga 1, 50 exempel från urvalet

Nedan exempel är rubriker på artiklar som uppfyller urvalskriterierna, men som inte analyserats. Samtliga vore dock relevanta i sammanhanget.

Belarus bussar bort migranter - och dit igen?
Migrantlägret vid polska gränsen har tömts
431 irakier flögs hem från Belarus
Sverige: Gangsterregim i Belarus
Frankrike tömmer flyktingläger
Barn och gravida kvinnor dog i båtoluckykan i Engelska kanalen
Dödligaste migrantolyckan i Engelska kanalen
HRW: Människor behandlas "som pingisbollar"
FN: 75 migranter döda i Medelhavet
Besked: Fler asylsökande afghaner kan få stanna
EU sätter in spaningsflyg mot migrantbåtar
Ny migrantkaravan på väg i södra Mexiko
Migrantkrisen i öst - detta har hänt
Flera döda i krock till havs i Karibien - inget foto
Alla offer i Engelska kanalen identifierade
Minst 11 migranter drunknade när båt sjönk
Sju migranter döda i krasch i Ungern
Fler smugglade kubaner stoppade på Balkan
[Döda migranter sköljdes upp vid Libyens kust](#)
Tredje dödsolyckan på en vecka i Medelhavet
Elva döda efter grundstötning i Medelhavet
Flera döda när båt sjönk utanför grekisk ö
Spädbarn bland ihjälfrusna vid Kanadas gräns
Han bakar åt barnen i migrantlägret
Bebis på migrantbåt dödades
Nilyufar med Downs syndrom ska skickas ensam till Kazakstan
Flyr från Kiev - vill inte säga att hon är rysk
UNHCR: Över 660 000 har flytt Ukraina
Flyende familjer hopträngda på tågstationen i Lviv
FN: Åtta miljoner flyktingar från Ukraina
[Båt kapsejsad utanför Libyen - minst 35 döda](#)
De flyr genom djungeln med livet som insats
Mentala ärr kan visa sig långt efter flykten

[Minst 13 döda efter migrantbåtar kapsejsade](#)

Svårt att fånga upp traumatiserade flyktingar

Familjen skrev att det fanns barn i bilen – bombades ändå

Oro för människohandel bland flyende

Från bomblarmet i Kiev till kyrkan i Hjorthagen

Varje sekund blir ett barn flykting i Ukraina

Danmark avvisar ukrainska flyktingar vid tyska gränsen

Över 2,8 miljoner ukrainska flyktingar

Ukrainske Semen, 10: Svenskar verkar snälla

Britter ska öppna sina hem för ukrainare

Över 200 000 ukrainare kan fly till Sverige fram till sommaren

Här bor flyktingarna i köpcentrumet: "Många är i chock"

[Döda migranter flöt upp på tunisisk strand](#)

Diskriminerades på flykten från Ukraina

Svenska tält till flyktingar i Moldavien

Ukraina-flyktingarna riskerar hamna i limbo

Över 1 000 ukrainare har sökt asyl i Sverige

Ny stormning av gräns till spansk exklav

10. Bilaga 2, de slutligen analyserade artiklarna

600 migranter upptäckta i lastbilar

21 November 2021

[600 migranter upptäckta i lastbilar i Mexiko](#)

Minst 11 migranter drunknade när båt sjönk

15 december, 2021

[Minst 11 migranter drunknade när båt sjönk](#)

Över 600 migranter gripna i Libyen

10 Januari, 2022

[Över 600 migranter gripna i Libyen](#)

Turkiet: Fler ihjälfrusna hittade vid gränsen

3 februari 2022

[Turkiet: Fler ihjälfrusna hittade vid gränsen](#)

"Barnen frågar efter sina pappor"

11 Mars, 2022

["Barnen frågar efter sina pappor"](#)

Rapporter om migrantdöd i Medelhavet

17 mars, 2022

[Rapporter om migrant död i Medelhavet](#)

På flykt undan kriget maler oron för framtiden

19 mars 2022

[På flykt undan kriget maler oron för framtiden](#)

Egyptisk polis anklagas för övergrepp

27 mars 2022

[Egyptisk polis anklagas för övergrepp](#)

Barn döda efter flykt från förvar

20 April 2022

[Barn döda efter flykt från förvar](#)